

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY
TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi
№ 60-60220300 "SADIQLAYMAN"
2024-yil "09 28" SamDU rektori:
R.I.Xalmuradov
2024-yil " " "

**JAHON TARIXI
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	220000 – Gumanitar fanlar (Tillardan tashqari)
Ta'lim yo'nalishi:	60220300 –Tarix .

Fan/modul kodi		O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar	
JT1106		2025-2027	1,2,3,4,5	28	
JT1206					
JT1328					
JT1428					
JT1528					
Fan/modul turi		Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy		O'zbek		10	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)	
	Jahon tarixi	492	708	1200	
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan muhim ijtimoiy, siyosiy voqyealarni, madaniy va iqtisodiy jarayonlarni, insoniyat rivojida muhim rol o'ynagan turli omillar, tarixiy rivojlanish jarayonida turli mamlakat hamda mintaqalarga xos bo'lgan xususiyatlarni, sodir bo'lgan voqyea-hodisalarning mintaqalar va mamlakatlar bilan o'zaro bog'liqligini har tomonlama o'rganishdan iborat. Shu bilan birga talabalarning g'oyaviy - mafkuraviy saviyasi, tarixni xolisona o'rganish bilim va ko'nikmasining uzluksiz o'sib borishini ta'minlab, ularni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalashdir. Fanning vazifasi - jahon tarixining turli bosqichlarida ro'y bergan voqealarni, madaniy va iqtisodiy jarayonlarni, o'rganayotgan fan nazariyasini chuqur o'rgatish; Talabalarda jahon xalqlari va mamlakatlarining jahon siyosiy maydonlaridagi o'rni va mavqei tarixiy nuqtai - nazardan xolisona baho berish bo'yicha ko'nikmani shakllantirish; Dunyo xalqlari mintaliteti, urf-odat va qadriyatlarini chuqur anglashga yo'naltirish; O'rta asrlar davrdan to hozirgi kunga qadar jahon xalqlari ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotida yuz bergan o'zgarishlarni ilmiy tadqiq etishga ko'maklashish. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: Jahon tarixi: Qadimgi dunyo tarixi 1 – mavzu. Kirish: fanning maqsad vazifalari “Qadimgi dunyo tarixi” fanining predmeti, maqsad va vazifalari, Qadimgi Sharq tushunchasi, sivilizatsiya, sivilizatsiya o'choqlari, Nil, Dajla, Frot, Xuanxe daryolari, Qadimgi dunyo tarixi fanining manbalari, moddiy manbalari, yozma manbalar, Rigveda, Papiruslar,				

Mixxat yozuvi.

2- mavzu. Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi

Ushbu kursda qadimgi Sharq nomi bilan shartli atalgan ulkan geografik zona, ya'ni g'arbdan sharqqa tomon hozirgi Tunisdan (Karfagen) Xitoy, Yaponiya va Indoneziyagacha, Janubdan shimol tomonga hozirgi Epiofiyadan, Kavkaz tog'lari hamda Orol dengizining Janubiy qirg'oqlari bo'lgan territoriyagacha cho'zilgan edi. Bu keng geografik zonada tarixda ulkan rol o'ynagan ko'plab davlatlar: Qadimgi Misr podsholigi, Bobil podsholigi, Xett davlati, ulkan Ossuriya imperiyasi, Urartu davlati, Finikiya, Suriya va Falastin, Troya, Frigiya va Lidiya podshohliklaridagi kichik davlat tashkilotlari, Eron davlati, shu jumladan, Axmoniyalar monarxiyasi, Hindiston, Xitoy, Koreya va Janubiy-Sharqiy Osiyo xududlari kiradi.

3-mavzu. Misr haqida umumiy ma'lumot. Qadimgi Misr podsholigi

Qadimgi Misr tarixining asosiy manbalari va tarixnavisligi Qadimgi Misr tarixining manbalari va tarixnavisligi. Ma'lumki, Qadimgi Misr tarixi Qadimgi Sharq tarixining tarkibiy qismini tashkil etadi. Qadimgi Misr tarixini uning manbalari va tarixnavisligi qo'lga kiritgan ma'lumotlarisiz o'rganib bo'lmaydi. Qadimgi Misr tarixini o'rganish uchun bu ko'hna diyorning zamonamizgacha saqlanib qolgan ko'pdan-ko'p bitiklari, yodgorliklari birinchi darajali ahamiyatga egadir. Qadimgi Misr yozuvi manbalaridagi ma'lumotlar, moddiy madaniyat yodgorliklarini ko'p jihatdan to'ldiradi. Qadimgi Misr tarixining manbalari bilan chambarchas bog'liq bo'lgan tarixnavislik bilimi Qadimgi Sharq tarixi, hususan Qadimgi Misr tarixini o'rganishda juda katta ahamiyat kasb etadi. Tarixnavislik ya'ni, istoriografiya – tarixiy bilimlarni, tarix fanining taraqqiyotini, tarix manbalarini va tarixiy bibliografiyasini o'rganadigan ilmdir. Tarixiy manbalarsiz va tarixnavisliksiz biror bir mamlakat tarixini, jumladan Qadimgi Misr tarixini ham o'rganish mumkin emas. Qadimgi Misr tarixiga doir manbalar Qadimgi Mesopotamiya tarixiga doir manbalar singari uch asosiy qismga bo'linadi: 1. Antik – mualliflarning Misr haqida aytganlari va yozib qoldirganlari. 19 2. Moddiy madaniyat yodgorliklari, shu jumladan arxeologik yodgorliklar. 3. Qadimgi Misr yozuvi yodgorliklari.

4-mavzu. Misrning yangi podshohlik davri

Giksoslar mamlakatdan quvilgach, Misrda Yangi podshohlik davri boshlangan. Bu podshohlik m. av. 1554 yildan 1075 yilgacha davom etib, unda 18-20- suloladan chiqqan fir'avnlr Misr podshohligini boshqarganlar. Bu davrda podshohlikning chegarasi ancha kengaygan. U janubda Nubiyaga, shimol va shimoli-sharqda O'rtayer dengizining sharqiy sohillarigacha bo'lgan yerlarni egallagan edi. Yangi podshohlikning kuchayishi munosabati bilan xo'jalik yangidan rivoj topgan. Yangi yerlar ochilib, suv omborlari, kanallar ta'mirlanib, yangilari qurilgan.

Dehqonchilikda ishlatiladigan mehnat qurollari takomillashtirilgan. Qishloq xo'jaligida qullar mehnatidan keng foydalanilgan. Misrda sug'orma dehqonchilik qilinadigan yerlarning katta qismi fir'avn, sarkardalar, ruhoniylar va zodagonlarga tegishli bo'lgan. Ozod Misr dehqonlari – "fallohlar" ham ozmi-ko'pmi o'z yerlariga ega bo'lganlar. Dehqonchilikda bug'doy, arpa, kunjut, sholi ekilgan. Bu davrda Misrda hurmo, zaytun, uzum, shuningdek poliz ekinlari ham ekilgan va ulardan mo'l hosil olganlar. Hunarmandchilik va savdo-sotiq. Yangi podsholik davrida hunarmandchilik ham ancha rivoj topgan. Temirchilik, yog'ochsozlik, ko'ncilik, binokorlik, kulolchilik, to'qimachilik, zargarlik, qurolsozlik, kemasozlik va boshqa kasb-korlar rivojlangan. Yangi podsholik davrida mamlakatning ichki va tashqi savdosi ravnaq topgan.

5-mavzu. Qadimgi Misr madaniyati

Misr madaniyati to'rt ming yil davomida shakllandi. Qadimgi Misr madaniyatining taraqqiyotini nima belgiladi? Birinchi navbatda, Qadimgi Misr ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotining o'ziga xos xususiyatlari, Nil vodiysining o'zlashtirilishi, dehqonchilikning oqilona tashkilqilinishi, umummisr iqtisodining yuksak taraqqiyoti madaniy

o'sishning moddiy asosini yaratdi. Shu bilan biiga madaniyat sohasidagi yutuqlar, taniim, fan qadimgi misrliklarning umumiy ma'naviy taraqqiyoti yuksalishi bu ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni va davlatni takomillashtirishning asosiy sabablaridan bin bo'ldi. Qadimgi Misr madaniyatida qator o'ziga xos xususiyatlar borki, bu madaniyatni chuqur takrorlanmas tizimini hosil qiladi. Uning o'ziga xosligi va betakrorlanmasligi sinfiy jamiyat va davlatnikelib chiqishi hamda Nil vodiysining yopiq geografik joylashuvini tashkil etishida boshqa xalqlarning madaniy yutuqlarini o'zlashtirishning qiyinligi bo'ldi. Nil vodiysining tabiiy sharoiti butun Misr madaniyatida chuqur iz qoldirdi. Xo'jalik hayotida Nil daryosining yetakchiligi, dengizdan uzoqlik, Nilni o'rab turgan jonsiz sahro, o'zining qumli bo'ronlari, jazirama issig'i, yirtqich hayvonlari bilan qadimgi Misr dunyo qarashini va diniy e'tiqodini, qadriyatlarining butun tizimining xususiyatini belgiladi.

6-mavzu. Qadimgi Mesopotamiya san'ati arxeologik manbalarda

Manbalar va manbashunoslik. Arxeologiya izlanishlari. Xo'jalik yozma manbalari. Huquq manbalari. Tarixiy manbalar. Ikki daryo oralig'i tarixini davrlashtirish. Inson tomonidan Ikki daryo hududlarini o'zlashtirish. Ilk sivilizatsiya vujudga kelishi. Iqtisodiy rivojlanish. Stratifikatsiyalangan jamiyat vujudga kelishi. SHahar-davlatlar. Davlat tuzumi. En, Lugal, Ensi, Kishni yuksalishi. En Menbargesi. Urukni yuksalishi. Mesanishada. Lagash. Eanatum. Enentarzi. Uruinimgina islohotlari. Umma. Lugalzagesi. Tabaqalar. Xo'jalik.

Sug'orilish. Dexqonchilik. Hunarmandchilik. Mis va jez buyumlar. To'qimachilik. Savdo. Madaniyat. Yozuv. Akkad davri. Sargon (SHarrumken). Ikki daryo oralig'ida birlashgan Akkad davlatining tashkil topishi. SHarru. Rimush. Manishtushu. Naram Suen. Akkad davlati zaiflashuvi. Kutiyalar bosqini. Lagash. Gudea. Utuxengal. Urning III sulolasi. Ur-Nammu. SHulga Davlat tizimi. Ijtimoiy munosabatlari. Tashqi siyosat. Amoreylar. Elamliliklar bosqini. Ur qulashi. Issinning I sulolasi.

7-mavzu. Qadimgi Bobil podsholigi va Xammurapi qonunlari

Shunday bir sharoitda Bobil shahrining yangi markaz sifatida roli kuchayadi. Shahaming ikki daryo oralig'ining qoq o'rtasida joylashuvi barcha sun'iy sug'orish inshootlarining va Old Osiyoning quruqlik va daryo yo'larini tutashgan joyda o'mashgani Bobilning siyosiy, iqtisodiy markaz bo'lishiga qulay omillar bo'iyadi. Bobilni gullab-yashnashi I Bobil sulolasining oltinchi podshosi Hammurapi (er.aw. 1792—1750-yillar) davriga to'g'ri keladi. Hammurapi dono, uzoqni ko'ra oladigan davlat arbobi, ayyor diplomat, yirik strateg, adolati qonunshunos va mohir tashkilotchi edi. Hammurapi Bobil uchun foydali boigan ittifoqlar tuzishga mohir diplomat bo'iyib, bu ittifoq o'z vazifasini o'tab boigach tezda undan voz kechgan. Hammurapi dastlab Larsa bilan ittifoq tuzadi va janubda Ur va Issin shaharlarini bosib oladi. Mari bilan ittifoq tuzib, Eshnunna shahrini bosib oladi. Mari bilan biigalikda sobiq ittifoqchisi Larsani o'ziga bo'ysundirgach, Hammurapi er.aw. 1759-yil Mari shahrini bosib oladi. Shimolda faqat zaiflashib qolgan Osuriya qoladi, uning yirik shaharlari Ashshur va Nineviya Bobil hokimiyatini tan oladilar.

8-mavzu. Mesopotamiya va Bobil madaniyati

Mesopotamiya "jahon sivilizatsiyasi va qadimgi shahar madaniyatining ilk o'choqlaridan biri. Bu madaniyatning ilk asoschilaridan biri shumerlar bo'lib, ularning yutuqlarini bobilliklar va osuriyaliklar o'zlashtirib, davdm ettirdilar. Mesopotamiya madaniyatining manbalari er. aw. IV ming yillikda shaharlar paydo bo'ishi bilan boshlandi. Uning uzoq yashash davrida unga xos ichki birlik, an'analami merosiyligi, uning unsuriarining ajralmas aloqasi saqlanib qoldi. Mesopotamiya madaniyatining boshlangich davri o'ziga xos yozuvning shakllanishi bilan belgilanadi. Keyinchalik bu yozuv mixxatga aylanadi. Mixxat Mesopotamiya sivilizatsiyasining asosiy ildizi bo'iyib, uning barcha jihatlarini birlashtirgan an'analarini saqlab qolish imkoniyatini berdi. Er.aw. IV—III ming yilliklarda shumer yozuvi paydo bo'idi. Taxminlarga ko'm bu yozuv shumerlar Mesopotamiyaga kelganga qadar nomaium xalq tomonidan kashf qilingan. Shumerlar bu yozuvni sivilizatsiya xizmatiga qo'yidilar. Dastlab shumer yozuvi piktografik shaklda alohida buyumlar, tasvirlar tarzida ifodalangan. Shunday

yozuvdan eramizdan avvalgi III ming yillikdan boshlab foydalanilgan. Piktografiya juda sodda bo'lib, haqiqiy yozuv emas edi, u so'zlarni ifodalamas edi. Sekin-asta u mixxatga aylandi. Mixxatga 600 belgi bor edi. Er. av. XXIV asrda ilk batafsil yozilgan shumer matnlari paydo bo'ldi. Akkad tili janubiy Mesopotamiyada er. av. III ming yillikning ikkinchi yarmida paydo bo'ldi. Shumer va akkad tillari bir-biridan ko'pgina so'zlarni o'zlashtirib oldi. Er. av. III ming yillikning oxirida qadimgi Shumer-akkad lug'atlari tuzilgan. Shumer yozuvi keyinchalik shumer-akkad yozuvini butun Old Osiyo xalqlari o'zlashtirib oldilar.

9-mavzu. Kichik Osiyo: umumiy ma'lumot, Qadimgi Xett podshohligining shakllanishi

Tabiiy sharoit, aholisi va tillari. Manbalar va tarixshunoslik. CHatal Guyuk madaniyati. Xadjilar. Eneolit davri madaniyati. Jez davri. Dorak. Olocha-Guyuk. SHahar-davlatlar. Ossuriya – koloniyalari. Kanish. Qadimgi Xett davlati vujudga kelishi. Kussara. Pitxana. Nesa. Anita. Xattusa. Labarna. Xattusili I. Pankus. Tuliya. Mursili I. Telepin. Mamlakatni birlashtirish jarayoni davom etilishi. Davlat zaiflashuvi. Ijtimoiy va iqtisodiy xususiyatlari. YAngi Xett davlati. Suppiluliuma. Old Osiyoda hukmronlik. Mittani davlatini egallash. Mursili II. Xett-Misir qarama-qarshiligi. Kadesh. Xattusili III. Dengiz xalqlarini hujumi. Xett davlatini mag'lubiyati va parchalanishi. Mayda Xett davlatlari. Tabal va Xatti. Ijtimoiy munosabatlar. Tabarna va Tabarnana. Zodagonlar. Pankus. Kohinlar. Ozod jamoatchilar. Qullar. Xo'jalik. CHorvachilik. Dexqonchilik. Konchilik. Xunarmandchilik. Savdo. Xett madaniyati. Diniy etiqodlar. YOzuv haykaltaroshlik Me'morchilik.

10-mavzu. Qadimgi Troya, Lidiya, Frigiya davlatlari

Frigiya. Dexqonchilik. CHorvachilik. Gordion. Gordiy. Midas. Kimmeriyaliklarni hujumi. Frigiya madaniyati "xudolarni buyuk onasi" va Attis. Midas qabri. Frigiya yozuvi. Lidiya. Sarda. Tangalarni zarb etilishi. Geraklidlar sulolasi. Mermnandlar sulolasi. Giges. Davlat kengayishi. Kimmeriyaliklar hujumi. Ossuriya bilan kurash. Ardis. Midiya bilan urush. Krezx. Lidiya. Eron davlati tarkibiga kirishi. Miloddan avvalgi III-II ming yilliklarda Ossuriya. Miloddan avvalgi XII-VII asrlarda Bobil va Ossuriya davlati. Ossuriyaning emirilishi va yangi Bobil davlati. Qadimgi Kavkaz orti. Manbalar. Neolit madaniyatlar. Kuro-araks va koban madaniyatlar. Urartu mamlakati. Birlashgan Urartu davlati paydo bo'lishi. Mutsatsir. Aramu. Sarduri I. Tushpa. Diniy islohat. Menua. Islohatlar, qurilish. Argishti I. Ossuriya bilan kurash. Ereuni. Argishtixinili. Teyshabaini. Rusa I. Urartu mag'lubiyati. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Davlat ma'muriyati. Ozod jamoatchilar. Qullar. Arme-SHupriya qadimgi arman shohligi. Ervandidlar. Ervand III Kolxida. Eron va YUnoniston madaniy va iqtisodiy

ta'siri. Fasis. Vani. Iberiya. Alvoniya. Miloddan avvalgi VI-V ming yilliklarda Kavkazorti o'lkalari. Urartu davlatining vujudga kelishi. Van podshohligining gullab-yashnashi. Urartu iqtisodi Urartu jamiyati va madaniyati. Urartu san'ati. Urartuning zaiflashuvi. Qadimgi Arman shohligi. Qadimgi Arman shohligining madaniyati. Kolxida davlati. Qadimgi Kolxida madaniyati. Iberiya davlati. Kavkaz. Albaniya. Kavkaz orti. Madaniyati.

11-mavzu. Qadimgi Kichik Osiyo davlatlari madaniyati

Xett jamiyati o'z madaniy tarqiyotida Misr va Mesopotamiyaning yuksak madaniyatlariga ta'siri yaqqol seziladi. Xett madaniyatida, ayniqsa, xurritlarning ta'siri kuchli bo'lgan. Xett dini o'ziga xos belgilaiga ega edi. Xettlarning ming ma'bud va ma'budalari to'g'risida manbalarda eslatishlar mavjud. Amalda esa cheklangan miqdorda ilohlarga sig'inilgan. Poytaxt Xattusining oliy homiysi chaqmoq xudosi edi. U bilan biiga xurritlarning chaqmoq xudosi Tesubga ham sig'ingan. Xattusida quyosh, hosildorlik xudosi Telepinga va mahalliy Kilikiya hosil xudosi Sandanga e'tiqod qilingan. Podsho quyoshga o'xshatib ilohiylashtirilgan. Shu sababli xettlar o'z podsholarini «quyoshim*» deb sig'inganlar. Xett yozma asarlaridan bizgacha yetib kelgan podshohlarning «tajiimai hollari» juda qiziqarli va batafsil bayon qilingan. Ularda yorqin obrazlar, chuqur kechinmalar va o'ziga xos axloqiy qarashlar seziladi. Xett yilnomalarida mamlakat tarixini uch daviga bo'lishga urinish yaqqol ko'zga tashlanadi. Xett arxivlarida boshqa mamlakatlar, masalan, Akkad tarixi to'g'risida ma'umotlar ham mavjud.

12-mavzu. Qadimgi Ossuriya va Urartu davlatlari

Qadimgi Osuriya markazi Ashshur bo'lgan kichik hududni o'z ichiga olgan edi. Ammo ilk Osuriya jamiyatida savdo yetakchi o'rin egalladi. Qadimda Osuriya orqali Kichik Osiyo va Kavkaz ortidan Tigr daryosi bo'ylab o'rta va Janubiy Ikki daryo oraligi va Elamga, Sharqiy O'rta dengizdan muhim savdo yo'li o'tgan edi. Ashshur shahri asosiy savdo yo'larida o'mashib qolish uchun o'z koloniyalarini barpo qilishga uringan. Ashshur Kichik Osiyoni sharqiy qismini faol kolonizatsiya qilgan. Bu yerdan mis, qo'rg'oshin, kumush, chorva mollari teri va yog'och tashib ketilgan.

Urartu tarixiga oid osur, urartu hujjatlari, podsho yozuvlari mavjud, shuningdek, oz miqdorda xo'jalik hujjatlari ma'lum. Xurritlarga qarindosh bo'lgan Urartu (Uruatriy) qabilalari er. av. 1300-yillar atrofida qabilalar ittifoqiga birlashganlar. Eramizdan avvalgi IX asr o'rtalarida bu ittifoq Biayneli («Van»; osurlar Urartu deb atagan) nomli davlatni barpo qildilar. Uning markazi Tushna bo'lib, Van ko'lini sharqida joylashgan edi. Urartu davlatining o'z taraqqiyotini gullab-yashnagan davri podsho Menua (810—786-y.y.) va uning vorislari hukmronligi vaqtida (eramizdan avvalgi IX asr oxirida) zaiflashgan davri Rusa I podshohligiga

to'g'ri keladi. Davlat xo'jaligini asosi sug'urma dehqonchilik bo'lib, ekinzorlarda erkin dehqonlar mehnat qilganlar. Asir qullar ko'p sonli bo'lgan. Ular podshoh xo'jaligi, dehqonchilik va hunarmandchilik sohalarida ishlaganlar. Urartuni davlat boshqaruvi podshoning yakka hukmronligiga asoslangan. Podsholarning eng birinchi vazifasi mamlakatni qudratli dushman Osuriya bosqinidan himoya qilish edi.

13-mavzu. Qadimgi Old Osiyo (Ossuriya va Urartu) davlatlari madayati

Er. aw. IX—VII asrlarda Osuriya davlati boshqaruvi quyidagi shaklda bo'lgan: Bosib olingan hududlarning ko'pchiligida provinsiyalar (Osuriya, Kichik Osiyoning ayrim shahar va viloyatlari, Xaldey va Oromiy knyazliklari) tashkil qilingan. Ular Osuriya noiblari tomonidan boshqarilgan. Ba'zi hududlarda Osuriyaga xiroj to'laydigan qaram podsholiklar (Finikiya shaharlari, Yahudiya, Moav, Edem, Tabal, Manna) saqlanib qoiadilar. Osuriyadan uzoq bo'lgan bir qadar kuchli davlatlar o'z mustaqilligini ma'lum darajada saqlab qoiadilar (Lidiya, Urartu, Midiya, Elam va Shimoliy Arabiston yerlari). Bo'ysundirilgan Misr alohida mavqega ega bo'lgan. U 20 ta kichik hududlarga bo'linib, ularning tepasida mahalliy hokimlar (podsho, nomarx, kohinlar) turganlar. Shu bilan birga bo'ysundirilgan hududlarda Osuriyaning ko'p sonli amaldorlar apparati va harbiy ma'muriyati qoldirilgan. Bobil shahri alohida boshqarilgan. Bobil podsholari rasman o'z mustaqilliklarini saqlab qoiadilar.

14-mavzu. Qadimgi Eron: Elam va Midiya podsholigi

Tabiiy sharoit, jug'rofik viloyatlar, aholisi. Eron hududida yashovchi xalqlar va qabilalar. Kuttilyar, kassitlar, xurritlar. Elam davlati. Anshan. SHutruk-naxxunte I. Elam jamiyati. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Elam madaniyati va uning xususiyatlari. Eron zabonli qabilalari kirib kelishi. Oriy muammosi. Fors. Manna va Midiya davlatlari vujudga kelishi. Eron bepoyon togii va ko'p cho'llardan iborat continental iqlimli mamlakat. Dehqonchilik uchun qulay vodiylar, tog' oldi hududlari juda ko'p. Shimolda Elburs tog' tizimi va unga Turkman, Xuroson tog'lariga qo'shiladi. G'arbdan va janubdan Zagros va janubiy Eron tog'lariga o'rab turadi. Janubiy g'arbiy Eron (Xuziston) Korun va Kerxa daryolari vodiysida yuqori hosil beradigan yerlar mavjud. Qadimgi g'arbiy Eron (Elam, lulubey, qutiy (guti) va kassit hind-yevropa tillarida so'zlashadigan qabilalar yashagan. Eron so'zi «ariana» — oriylar mamlakati degan ma'noni bildiradi. Er. aw. II ming yillikda oriylar qabilalari Eron, Hindiston, Markaziy Osiyo va Kavkaz ortiga tarqalgan.

15-mavzu. O'rtayer dengizining sharqiy va g'arbiy sohilidagi qadimgi davlatlar (Falastin, Suriya, Finikiya va Karfagen, Arabiston davlatlari)
Semit qabilalarining Janubiy Arabistonga kirib kelishi (miloddan avvalgi SH-P ming yilliklar). Sabey, Kataban, Xadramaut, Mayn sivilizatsiyalari. Ximyarit

davlati. Qadimgi Janubiy Arabiston madaniyati. Er. aw. III—II ming yilliklardagi davlat uyushmalari Tavr

tog'laridan va Frot daryosining o'rta oqimining Misrgacha bo'lgan Sharqiy O'rtayer dengizi qirg'og'i hududi va Suriyani qadimda yunonlar Finikiya va Falastin deb nomladilar. Qadimda bu hududning katta qismini Xanaan deb atalgan dengiz qirg'ogi tashkil etardi. Bu yerda katta suv arteriyalari boimay, mahalliy hajmda uncha katta bo'lmagan Falastindagi Iordan, Suriyadagi Oront daryolari mavjud edi. Suv havzalarining taqchilligi dehqonchilikning rivojiga imkon tug'dirmagan. Livan tog'larida Sharqiy O'rtayer dengizini bir qancha tumanlarga bo'lib, bir-biridan ajratgan edi. Cho'l va sahro hududlarida ko'chmanchi qabilalar joylashdi. Shu bilan birga Sharqiy O'rtayer dengizi qirg'og'i temir mdasi, keng o'rmonlar, jumladan, mashhur Livan kedriga boy bo'lgan. Qadimda Sharqiy O'rtayer dengizi qirg'og'ida yashagan qabilalar va xalqlar to'g'risida qo'shni davlatlar manbalari (Misrning Tell-Amama arxivi, Xett hujjatlari, Osuriya ma'muriy yozishmalari) va mahalliy yahudiy dini yodgorligi bo'lgan Bibliya (yunon tilida «kitoblar» ma'nosini bildiradi) ma'lumot beradi. Yahudiy bibliyasi xristian bibliyasini bir qismi bilan to'liq mos keladi va Vetxiy Zavet deb ataladi. Yangi Zavet Iso payg'ambar hayoti va uning o'quvchilari faoliyati to'g'risidagi xristian kitoblaridan iborat. Vetxiy Zavet yangi asr boshlarida rasmiylashdi. U an'anaviy 3 bo'lim qonun yoki ta'limot (Tora), payg'ambarlar va pisaniya (Yozuv) dan iborat.

16-mavzu. Qadimgi davrda Hindiston

Hududlar tabiiy sharoit va iqlim. Manbalar va manbashunoslik xalqlar va tillar. Hindiston hududidagi ilk dexqonchilik madaniyatlari. Mehrgarx. Hind daryo vohasini qadimgi dexqonchilik madaniyati (Moxenje-Daro va Xarappa). Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar. Jxukara madaniyati. Oriy qabilalarini Hindistonga bostirib kelishi. Oriy muammosi. Jamiyatda yangi ijtimoiy va iqtisodiy tuzum vujudga kelishi. Varvarlar. Braxmanizm. Ilk davlat birlashmalari vujudga kelishi. Magadxa. Ahmoniylar davlatini Hindiston hududlariga intilishi. Magadxa kuchayishi. Pataliputra. Nandalar davlati. Davlat tuzumi. Iqtisodiy munosabatlar. Iskandar Zulqarnaynning Hindistonga bostirib kirishi. Por. Nandalar sulolasi qulashi. Mauryalar davlati vujudga kelishi. CHandragupta. CHanakya. Mamlakatni birlashtirish. Diniy siyosat. Bindusara. Ashoka. Tashqi siyosat. Xo'jalik. Dexqonchilik. CHorvachilik. Hunarmandchilik. Savdo. Mauryalar davlatini inqirozi va parchalanishi. Hindu-yunon davlatlari. Yunon-Baqtriya davlati. Hindistonning ellinistik madaniyati. Hindiston kushanlar davlati tarkibida. Kanishka. Guptlar davlati shakllanishi. Eftalitlar hujumi. Guptlar davlati qulashi. Janubiy Hindiston davlatlari. Rivojlangan va kech qadimgi davrlarda Hindistonda ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Davlat tuzumi. Jamiyatda

stratifikatsiya jarayoni rivojlanishi. Varnalar va tabaqalar. Xo'jalik. Hindistonning qo'shni mamlakatlar bilan aloqalar. Hindiston va Buyuk Ipak yo'li. Qadimgi Hindiston va Markaziy Osiyo. Yangi pedagogik texnologiyalar bo'yicha dars o'tish usuli "Klaster"

17-mavzu. Qadimgi Hindiston madaniyati

Qadimgi hind adabiyotining mashhur yodgorligi «Rigveda»ning minglab madhiyalari va so'nggi veda adabiyotlari oriylarning diniy e'tiqodlari to'g'risida boy ma'lumot beradi. Qadimgi Hindistonda xudolar pog'onasi mavjud emas. Xudolar samoda yashaydi. Oriylar xudolar tasviriga sig'inganlar. Qurbonlik keltirish, olovga moy quyish, arpa donini tanlash bilan ifodalangan, quyoki qurbonlik tutun bilan samoga ko'tarilib, xudolar qurbonlikdan to'yib yerdagi bandalariga ovqat yuboradilar. Adabiyot. Qadimgi Hind adabiyotida markaziy o'rinni diniy adabiyot yodgorliklari egallaydi. Ularning eng qadimgilari vedalar, o'qituvchidan o'quvchiga og'zaki uzatilgan. Veda madhiyalarining katta qismi qurbonlik rasm-rusumlariga bag'ishlangan. Er. av. I ming yillikning II yarmida budda adabiyoti shakllangan. Ilmiy va didaktik ruhdagi adabiyotlardan er. av. V—IV asrlarda Panini tuzgan sanskrit grammatikasidir. Bu mutaxassislarning fikricha jahon fanida XIX asrgacha tilning eng yaxshi bayon qilingan asaridir. Hindistonda yozuv kechroq paydo bo'lgan, uning ilk namunalaridan biri Ashoki yozuvlaridir. Qadimgi hindlar mantiq, til falsafasida katta yutuqlarga erishdilar. Matematika, astronomiya fanlari bo'yicha V asrda mashhur o'lim Ar'iyabhattaxa harakatning nisbiyligi asosida yeming o'z o'qi atrofida aylani-shi va uning quyosh atrofida aylanishini faraz qiladi. Matematikada nolni kiritilishi, arab raqamlari deb aytiladigan raqamlar Hindistondan kelib chiqdi. Eramizning I asrlarida turli adabiy janrlar mavjud bo'lgan. Bu davrda mashhur dramaturg Shakun Kalidasa ijod qiladi. «Panchatatra» deb atalgan kitobda masallar to'planadi, uning arabcha tajjimesi «Kalila va Dimna» deb ataladi.

18-mavzu. Qadimgi Xitoy (V-II mingyilliklarning I-yarmi)

Hududlar tabiiy sharoit, iqlim. Manbalar va manbashunoslik. Tarixiy davrlantirish. Ilk dexqonchilik madaniyatlari. Yanishao. Lunshao. SHan qabilasi. SHan-In davlati. Anyan. SHan-In davrida iqtisod, jamiyat va davlat. An'yan yozuv manbalari. CHjou qabilasi. U-van yurishlari va SHan-In davlati qulashi. G'arbiy CHjou davlati. Siyosiy vaziyat. Ijtimoiy tuzum. Iqtisodiy munosabatlar. SHarqiy CHjouni vujudga kelishi. Ishlab chiqarish kuchlarni rivojlanishi. Pullar. Savdogarlar, SHarqiy CHjou parchalanishi. Qadimgi Xitoy shohlari orasidagi kurash. Le-Go va Jan-Go davrlari. Jamiyat tuzumi. Ijtimoiy munosabatlar. Dexqonchilik. Hunarmandchilik. Savdo. Soliqlar. Sin davlati kuchayishi. SHan YAn islohotlari. Ko'chmanchilar bilan kurash. In CHjen. Sin SHixuandi. Xitoy birlashgan davlati vujudga kelishi. Islohotlar. Er egaligi. Harbiy kuchlar. Davlat

ma'muriyati. Soliqlar. Qonunlar. Sug'arilish. Yo'llar. Davlat standartlar. Moliya. YOzuv. Qo'zg'olonlar. Sin sulolasi taxtdan haydalishi. Taxt uchun kurash. Lyu Ban. Xan davlati vujudga kelishi. Siyosiy tuzum. Xo'jalik tiklash. Sug'orilish. Qonunlar. Soliqlar. Zodogonlar. Van va xou. Qo'zg'olonlar. Davlat zodogonlari. Davlat monopolialari. U-Di yangi qonunlar. Xan davlati yuksalishi. O'lkalar va viloyatlar. Nazorat. Harbiy kuchlar.

19-mavzu. Qadimgi Xitoy madaniyati

Iqtisod. Davlat dini. Tashqi siyosat. Xitoyliklarni Farg'ona davlatini egallash uchun yurishlari. Ko'chmanchilarga qarshi kurash. Xunnu. Mode. Savdo. Qadimgi Xitoy va Markaziy Osiyo savdo munosabatlari. Buyuk Ipak yo'liga asos solinishi. Xan jamiyatining inqirozi. Xalq qo'zg'olonlari. Van Man islohotlari. "Qizil qoshliklar" qo'zg'oloni. So'nggi Xan so'nggi sulolasi davri. Ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar. Ko'chmanchi qabilalar bilan kurash. Dexqonchilik. Xunarmandchilik. Savdo. Markaziy Osiyo bilan siyosiy va iqtisodiy aloqalar. Buyuk Ipak yo'li rivojlanishi. So'nggi Xan davlatini zaiflashuvi. Ijtimoiy-iqtisodiy inqiroz. Ko'chmanchilarni hujumi. "Sariq peshanabandlar" qo'zg'oloni. So'nggi Xan davlati parchalanishi. O'zaro urushlar. Uch shohlik davri.

20-mavzu. Sharqiy va Janubi-sharqiy Osiyodagi qadimgi davlatlar

Qadimgi koreyslar eramizdan avvalgi I ming yillik o'rtalarida Koreya yarim oroli, janubiy Manjuriya va Lyaodun yarim orolida yashaganlar. O'rmon va vodiylarda o'troq aholi, tog'larda ovchilar yashagan. Eramizdan avvalgi VII asrda koreyslar jez qurollarini yasay

boshlaydilar. Shimolda tariq, arpa, janubda sholi ekila boshlanadi, eramizgacha bo'lgan I asrda temir qurollar tarqala boshlaydi. Ilk Koreya davlati-Choson eramizdan avvalgi III asrda rivojlangan dehqonchilik va urug'chilik munosabatlarini yemirilish jarayoni natijasida paydo bo'ldi. Choson davlati hududi shimoliy Koreya va Lyaodun yarim orolini egallaydi. Er. av. I asrga qadar shimoli g'arbda qabilalar birlashuvi natijasida Koreya yarim oroli shimoli va Manjuriya janubini o'z ichiga olgan KOgure davlati, janubda xan qabilalari birlashuvi bilan Silla va Pekche davlatlari paydo bo'lgan. Bulami ichida eng kuchlisi Kogurs bo'lib, u Xan davlati (Xitoy)dan to'la mustaqillikni qo'lga kiritadi.

II-semestr

1-mavzu. Qadimgi Yunoniston tarixiga Kirish

Antik davr tarixiy tushunchasi. Antik davr va qadimgi SHarq davlatlarining tarixi. Antik qullik. qadimgi YUnonistonning jahon tarixidagi o'rni. Qadimgi YUnonistonning tarixiy davrlari. YUnonistonning geografik o'rni, tabiiy sharoitlari. Tabiiy sharoitlarni YUnonistonning xo'jaligiga va tarixiy rivojlanishiga ta'siri. qadimgi YUnoniston tarixidan asosiy manbalar va YUnoniston tarixnavisligi.

2-mavzu. Mil.av II mingyillik-I mingyillik boshida Yunoniston (Gomer davri)

Krit orolida jamiyatning vujudga kelishi, uning rivojlanishi, ravnaqi. Krit davlatining inqirozga uchrashi. Miloddan avvalgi II ming yillikda Axey Yunonistoni. Miken, Trinf va Pilos davlatlari. Ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Doriy qabilalarining ko'chishi. Urug'-jamo'a munosabatlarining qayta tiklanishi. Miloddan avvalgi XI-IX asrlarda Yunoniston.

3-mavzu. Qadimgi Yunonistonning mil.av VIII-VI asrlardagi ijtimoiy-iqtisodiy hayoti

Yunon polislar paydo bo'lishining sababalari. Demos va aslzodalar o'rtasidagi kurash. SHahar davlatlari-polislarining barpo bo'lishi. Buyuk yunon koloniyalari. Miloddan avvalgi VIII-VI asrda qadimgi Peloponnes.Sparta davlatlarining ijtimoiy-iqtisodiy tuzumi. Sparta davlati, Afina demokratiyasi

4-mavzu. Qadimgi Sparta va Afina davlatlari

Qadimgi Sparta arxaik va klassik davrlarda Yunonistonning eng katta polislaridan bin edi. Sparta polisi va davlatchiligini boshlanishi doriylar bosqinini tugallanish vaqtiga to'g'ri keladi. Doriy qabilalari er. aw. XII—XI asrida Peloponnes hududiga o'mashdilar va er. av. XI—VIII asrlarning birinchi yarmi davomida mahalliy qabilalar bilan hukmronlik uchun uzoq kurash olib boidilar. Er. aw. X asrda Peloponnes janubidagi Lakonikada Yevrot daryo vodiysining o'rta qismidagi unumdor yerlarga Sparta manzilgohi paydo bo'ldi. Qadimgi yunonlar Spaita davlatini odatda Lakedemon deb atadilar. Ko'pchilik doriylar-bo'lg'usi Sparta polisining fuqarolari qishloqni birlashtigan Sparta manzilgohiga o'mashdilar.

O'rta Yunonistonning janubiy-sharqiy viloyatlaridan biri markazi Afina bo'lgan Attika misolida yunon polisini shakllanishini atroflicha ko'rish mumkin. Barcha tomonlari dengiz bilan o'ralgan, tog'lar bilan o'ralgan Attika dehqonchilik uchun noqulay edi. Kumush konlari, marmaming mo'l-ko'lligi, savdohunarmandchilikni ilk taraqqiyotiga yordam berdi. Qulay dengizgavanlari dengizchilikni rivojlanishiga sabab bo'ldi. Dastlab Attika aholisi kichik qishloqlarda yashagan edi, keyinchalik esa ular qoyatosh bag'rida joylashgan Afina akropoli markaz bo'lgan bir shahar atrofida birlashdilar.

5-mavzu. Yunon-Fors urushlarining boshlanishi va sabablari

Urushning kelib chiqish sabablari, Balqon va Kichik Osiyodagi yunon davlatlari, Doro I, Miltiad, Marafon jangi, Fermopil jangi, Salamin jangi, Leonid, uch yuz

spartalik jasorati, Kserks istilolari, Triyerlar, Plateya jangi. Mil.av. 449-yildagi sulh.

6-mavzu. Peloponnes urushi boshlanishi va sabablari

Peloponnes urushi (mil.av 431—404 yillar), Yunoniston tari-xidagi eng yirik urush; yunon polislar ittifoqlari: Delos (Afina boshchiligida) va Peloponnes (Sparta boshchiligida) o'rtasida sodir bo'lgan; butun Yunoniston va Janubiy Italiyadagi yunon shaharlari va Sitsiliyani qam-rab olgan. 404 yil quruqlik va dengizdan qamal qilingan Afina taslim bo'lgan. Sulh shartlariga ko'ra, Delos ittifoqi tarqatib yuborilgan. Afina Sparta floti (12 qo'riqchi kemadan tashqari) ni topshirgan, Afina va Pirey is-tehkomlari yo'q kilingan, Yunon dun-yosida Spartaning gegemonligi tan olingan. Afinada "o'ttiz tiran" oli-garxik tuzumi o'rnatilgan

7-mavzu. Makedoniya mil.av V-IV asrlarda

Makedoniyaning geografik o'rni, aholisi, ilk davlatchilik, Aleksandr I, II, Filipp II, "Muqaddas urush" SHarqqa yurishning boshlanishi. Asosiy janglar. Bosib olingan erlarda siyosat. Markaziy Osiyoga harbiy yurish. Aleksandr Makedonskiyga qarshi milliy ozodlik kurash. Hindistonga harbiy yurish. Aleksandr Makedonskiy saltanatining tashkil topishi. Saltanatning parchalanishi. Ellinistik davlatlar. Salavkiylar. Markaziy Osiyo Salavkiylar davlati safida Misr, YUnon-Baqtriya. Makedoniya va YUnoniston. Ellinistik davlatlarning xillari. Ellinizm mohiyati. YUnon va SHarq elementlari. Ellinistik ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tizimining xususiyatlari.Ellinizmning davrlanishi.

8-mavzu. Qadimgi Yunoniston madaniyati

Ilk yunon falsafasi vakillari miletlik Fales, Anaksimandr, Kichik Osiyolik Anaksimond tabiatni, borliqni mohiyatini tushunishga harakat qildilar. Pifagor maktabining vakillari, shuningdek, Geraklit, Empedokl kabi «fiziklar» (fyuzis-tabiat demakdir) tabiatni o'rgandilar. Ular dunyoning asosini qidirdilar, tabiat mohiyatini turlicha izohladilar. Fales dunyoning asosi suv, Anaksimandr apeyron (boshlang'ich ibtido), Geraklit esa olov deb qaradilar. Demokrit (taxminan er. aw. 470-yilda tug'ilgan) borliq to'g'risida gapirib, borliq cheksiz bo'inma atomdan ibbrat degan fikmi aytdi. U dunyoning sababiy bog'lanishi haqida fikr yuritdi. Platon (er. aw. 427—347-yillar) borliq, abadiy, o'zgarmas, bo'linmas, uni aql bilan bilish mumkin deb hisoblardi. Platon akademiyasida 20 yil ta'lim olgan Arestotel «g'oyalar dunyosi to'lg'risida»gi ustozini fikrini tanqid qildi. Borliq Arestotel fikricha jins va tur shaklida mavjud bo'ladi. Suqrot (tax. er.aw.470—399-yillar) falsafada inson muammosiga jiddiy e'tibor berdi. U insonning o'zini, o'zligini anglashga jiddiy e'tibor beradi. U insonning falsafasini o'rganish

obyektini tashkil etadi deb ta'kidladi.

9-mavzu. Qadimgi Rim tarixiga Kirish

Jahon tarixida Rimning tutgan o'ri va ahamiyati. Rim jamiyati - quldorlik tizimining yuqori bosqichi. Xronologiya. qadimgi Rim tarixining davrlanishi. Italiyaning geografik o'ri va tabiiy sharoitlari. Aholisi. Etnik xilma-xilligi. Asosiy qabilalar: ligurlar va boshqa mahalliy qabilalar, italiklar, illiriyalik etnik guruhlar, etrusklar, yunonlar. Qadimgi Rim tarixini o'rganish.

10-mavzu. Rimda ilk Respublika

Respublika (miloddan avvalgi 509-27 yillar), Shahar jamoasi, Kuriya, Tiran, Konsull, Strateg, Demos, Tribun, Senat, Xalq majlisi, Patrisiylar, Plebeylar

11-mavzu. Puni urushlarining boshlanishi, sabablari. I-chi Puni urushi

Rim va Karfagenning O'rta Er dengizi xavzasidagi hukmronlik qilish maqsadida olib borgan kurashi. Karfagen davlati. Karfagen - Rim munosabatlari. Puni urushlari. Ularning natijalari.

12-mavzu. Mil.av II asr o'rtalari - I asrda Rim respublikasi

Rimda quldorlikning o'sishi. Rim istilolarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish jarayoniga ta'siri Rimni iqtisodiy, ijtimoiy rivojlanishini o'ziga xos xususiyatlari. Klassik qulchilikni ahamiyati. Parfiyaga yurishlar. Spartak qozg'aloni, Yuliy Sezar hokimiyati, Armiyadagi kurashlar. Miloddan avvalgi I asrning 40-yillar oxiri va 30-yillardagi fuqarolar urushi. II- uchlar ittifoqi (II - triumvirat). Fuqarolar urushining ijtimoiy-siyosiy oqibatlari. Polis tizimi inqirozi va Rim respublikasi qulashining asosiy sabablari. Monarxiya o'rnatilishining dolzarbligi. Oktavianning siyosiy dasturi va maqsadi. qonunchilik. Prinsipat asoslari. Avgustning ijtimoiy siyosati. quldorchilikning kuchayishi. Oktavian Avgustning tashqi siyosati, uning hukmronligining natijalari va ahamiyati

13-mavzu. Oktavian Avgust prinsipati. I-II asrda Rim imperiyasi

Monarxiya o'rnatilishining dolzarbligi. Oktavianning siyosiy dasturi va maqsadi. qonunchilik. Prinsipat asoslari. Avgustning ijtimoiy siyosati. quldorchilikning kuchayishi. Oktavian Avgustning tashqi siyosati, uning hukmronligining natijalari va ahamiyati. Rim imperiyasining iqtisodiy ravnaqi. O'rta Er dengizi xavzasida iqtisodiy birlik. Millodiy I-II asrlarda Rim hokimiyati. quldorlikning kuchayishi. Mayda ishlab chiqarish kuchlari. Kolonat munosabatlarining rivojlanishi va uning evolyusiyasi. SHahar aholisi. Ozodlikka chiqarilgan qullar. Rim imperiyasining administrativ tuzilishi. Italiya. g'arbiy va SHarqiy provinsiyalar.

14-mavzu. Rim imperiyasining IV-V asr boshlarida ichki siyosati

Milodiy IV-V asrlarda Rim jamiyati va davlati. Dominat tizimi. Inqirozni engish. Diokletian va Maksimianning ijtimoiy-siyosiy islohatlari. Davlat boshqaruvining o'zgarishi, tetrarxiya, dominat tizimining o'rnatilishi. Imperator hokimiyati. Soliq

islohatlari. Imperator Konstantin. Islohatlar. Konstantinning diniy siyosati. Xristian dini - Rimning hukmron diniga aylanishi va uning oqibatlari. Xo'jalikning rivojlanishi. Patrotsiniy. Rim provinsiyalarida varvarlarning joylashuvi. Ijtimoiy ziddiyatlarning keskinlashuvi. Ommaviy xarakatlar. Majusiylarning harakati. Xalqlarning Buyuk ko'chishining boshlanishi. Rim armiyasida varvarlar miqdorining o'sishi.

15-mavzu. G'arbiy Rim imperiyasining qulashi

Semit qabilalarining Janubiy Arabistonga kirib kelishi (miloddan avvalgi SH-P ming yilliklar). Sabey, Kataban, Xadramaut, Mayn sivilizatsiyalari. Ximyarit davlati. Qadimgi Janubiy Arabiston madaniyati. Er. aw III—II ming yilliklardagi davlat uyushmalari Tavr

tog'laridan va Frot daryosining o'rta oqimining Misrgacha bo'lgan Sharqiy O'rtayer dengizi qirg'og'i hududi va Suriyani qadimda yunonlar Finikiya va Falastin deb nomladilar. Qadimda bu hududning katta qismini Xanaan deb atalgan dengiz qirg'ogi tashkil etardi. Bu yerda katta suv arteriyalari boimay, mahalliy hajmda uncha katta bo'lmagan Falastindagi Iordan, Suriyadagi Oront daryolari mavjud edi. Suv havzalarining taqchilligi dehqonchilikning rivojiga imkon tug'dirmagan. Livan tog'ari Sharqiy O'rtayer dengizini bir qancha tumanlarga bo'lib, bir-biridan ajratgan edi. Cho'l va sahro hududlarida ko'chmanchi qabilalar joylashdi. Shu bilan birga Sharqiy O'rtayer dengizi qirg'og'i temir mdasi, keng o'rmonlar, jumladan, mashhur Livan kedriga boy bo'lgan. Qadimda Sharqiy O'rtayer dengizi qirg'og'ida yashagan qabilalar va xalqlar to'g'risida qo'shni davlatlar manbalari (Misrning Tell-Amama arxivi, Xett hujjatlari, Osuriya ma'muriy yozishmalari) va mahalliy yahudiy dini yodgorligi bo'lgan Bibliya (yunon tilida «kitoblar» ma'nosini bildiradi) ma'lumot beradi. Yahudiy bibliyasi xristian bibliyasini bir qismi bilan to'liq mos keladi va Vetxiy Zavet deb ataladi. Yangi Zavet Iso payg'ambar hayoti va uning o'quvchilari faoliyati to'g'risidagi xristian kitoblaridan iborat. Vetxiy Zavet yangi asr boshlarida rasmiylashdi. U an'anaviy 3 bo'lim qonun yoki ta'limot (Tora), payg'ambarlar va pisaniya (Yozuv) dan iborat.

16-mavzu. Qadimgi Rim madaniyati

Hududlar tabiiy sharoit va iqlim. Manbalar va manbashunoslik xalqlar va tillar. Hindiston hududidagi ilk dexqonchilik madaniyatlari. Mehrgarx. Hind daryo vohasini qadimgi dexqonchilik madaniyati (Moxenje-Daro va Xarappa). Ijtimoiy tuzum va iqtisodiy munosabatlar. Jxukara madaniyati. Oriy qabilalarini Hindistonga bostirib kelishi. Oriy muammosi. Jamiyatda yangi ijtimoiy va iqtisodiy tuzum vujudga kelishi. Varvarlar. Braxmanizm. Ilk davlat birlashmalari vujudga kelishi. Magadxa. Ahmoniylar davlatini Hindiston hududlariga intilishi. Magadxa kuchayishi. Pataliputra. Nandalar davlati. Davlat tuzumi. Iqtisodiy

munosabatlar. Iskandar Zulqarnaynning Hindistonga bostirib kirishi. Por. Nandalar sulolasi qulashi. Mauryalar davlati vujudga kelishi. CHandragupta. CHanakya. Mamlakatni birlashtirish. Diniy siyosat. Bindusara. Ashoka. Tashqi siyosat. Xo'jalik. Dexqonchilik. CHorvachilik. Hunarmandchilik. Savdo. Mauryalar davlatini inqirozi va parchalanishi. Hindu-yunon davlatlari. Yunon-Baqtriya davlati. Hindistonning ellinistik madaniyati. Hindiston kushanlar davlati tarkibida. Kanishka. Guptlar davlati shakllanishi. Eftalitlar hujumi. Guptlar davlati qulashi. Janubiy Hindiston davlatlari. Rivojlangan va kech qadimgi davrlarda Hindistonda ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar. Davlat tuzumi. Jamiyatda stratifikatsiya jarayoni rivojlanishi. Vamalar va tabaqalar. Xo'jalik. Hindistonning qo'shni mamlakatlar bilan aloqalar. Hindiston va Buyuk Ipak yo'li. Qadimgi Hindiston va Markaziy Osiyo. Yangi pedagogik texnologiyalar bo'yicha dars o'tish usuli "Klaster"

Jahon tarixi: O'rta asrlar tarixi

1 – mavzu. Kirish

O'rta asrlar tarixi fani va uni o'qitishdagi maqsad. Fanning o'qitilish tarixi. «Mediyevistika» atamasining ma'nosi. «O'rta asrlar» atamasining ishlatilinish tarixi va tarixchilar o'rtasida uni tushunish, ishlatish borasidagi farqlar. O'rta asrlar tarixiga doir manbalarni tanqidiy o'rganishning ahamiyati. Tarixiy manbalarni saralash va bir-biriga solishtirish yo'li bilan ularning asl nusxasidan yoki mukammal tarjimasidan foydalanish zarurligi. Manbalarni bir tomonlama va ma'lum maqsadga yo'naltirilgan holda o'rganishning ilmiy tadqiqod uchun zarari. O'rta asrlar tarixini o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari va muammolari. O'rta asr tarixi kursiga doir darsliklarda va qo'llanmalarda feodal jamiyati tarixining yoritilishi. O'zbekistonda o'rta asrlar tarixini o'rganishning hozirgi ahvoli.

2 – mavzu. Franklar davlati tarixi

Shimoliy Galliyaga o'mashgunga qadar franklar. Xlodvig boshchiligida Franklar davlatining tashkil topishi. «Sali haqiqatiga» ko'ra, franklarning xo'jalik hayoti va ijtimoiy tuzumi. VI-VII asrlarda Franklar jamoasi va uning evolyusiyasi. Franklar jamoasida ijtimoiy tafovutlar va tabaqalarga bo'linish. Franklarda ilk feodal davlatning tashkil topishi va uning hududiy jihatdan kengayishi. Davlatning parchalanishi va mayordomlikning kuchayishi. Avstraziya mayordomlari tomonidan mamlakatni birlashtirish harakati. Karl Martellning benefisiy reformasi va uning oqibatlari. Karolinglar dinastiyasi hukmronligining boshlanishi. Pipin Pakana faoliyati. Papalik dunyoviy davlatining paydo bo'lishi. Franklar davlatining Buyuk Karl davridagi o'sishi. Buyuk Karlning harbiy yurishlari. Buyuk Karl davlat arbobi sifatida. Imperiyaga asos solinishi, uning xalqaro va ichki ahvoli. Buyuk Karl imperiyasining parchalanib ketishi sabablari. Verden sulhi (843 yil) va Yevropa xaritasida Fransiya, Germaniya va Italiya feodal davlatlarining paydo bo'lishi.

3 – mavzu. Vizantiya tarixi

IV-IX asr birinchi yarmida Vizantiya. Vizantiya imperiyasining tashkil topishi. Qishloq xo'jaligi. Shaharlar xunarmandchilik va savdo. Xristian dini. Imperator Yustinian davri. "Nika" harakati. Yustinian tashqi siyosati va urushlar. Slavyanlar bosqini. VII-VIII asrlarda Vizantiyada ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy o'zgarishlar. VIII-IX asr birinchi yarmida xalq harakati. IX-XI asr o'rtalarida Vizantiya. Makedoniya sulolasi imperatorlarining agrar qonunlari. Vizantiyada feodal shahar. "Eparx kitobi". Davlat apparati. IX-XI asrlarda cherkov. IX asr ikkinchi yarmi XI asr o'rtalarida Vizantiya tashqi siyosati. X-XI asrlarda siyosiy kurash. IX-XI asrlarda.

4 – mavzu. IX-XI asrlarda Yevropa davlatlari

G'arbiy va Markaziy Yevropa ilk feodalizm davri oxirlarida Yevropada feodal tuzumning mustahkamlanishi (IX-XI). Feodal jamiyatining asosiy guruhleri. IX-XI asrlarda Fransiyaning agrar taraqqiyoti va dehqonlar ahvoli. IX-XI asrlardagi Fransiya. Shimoliy va Janubiy Fransiyaning iqtisodiy taraqqiyotidagi notekislik. XI-XII asrlarda shaharlar yuksalishi. Shimoliy va Janubiy Fransiya o'rtasidagi farq va ularning feodal senorlarga qarshi kurashi. Pul rentasining keng tarqala borishi va qaram dehqonlar shaxsining ozod bo'lishi. Qirol hokimiyatiga nisbatan feodal muxolifat.

5 – mavzu. Salib yurushlari tarixi

Salib yurishlarning shart-sharoitlari. Klermon sobori yig'ilishida Urban II tomonidan birinchi marotaba salib yurishlariga da'vat. Salibchilik harakatining boshlanishi. Kambag'allar yurishi. Feodallarning birinchi salib yurishlari. Sharqda salibchilar diniy-risarik ordenlarining tashkil etilinishi. Ikkinchi salib yurishning boshlanishi. Salohiddin davlatining salibchilarga qarshi kurashi. Uchinchi salib yurishlari. To'rtinchi salib yurishi va Lotin imperiyasining yuzga kelishi. Bolalar salib yurishi. Keyingi salib yurishlari. Salib yurishlarining yakuni va natijalari.

6- mavzu. XI-XV asrlarda Fransiya tarixi

G'arbiy va Markaziy Yevropa ilk feodalizm davri oxirlarida Yevropada feodal tuzumning mustahkamlanishi (IX-XI). Feodal jamiyatining asosiy guruhleri. IX-XI asrlarda Fransiyaning agrar taraqqiyoti va dehqonlar ahvoli. IX-XI asrlardagi Fransiya. Shimoliy va Janubiy Fransiyaning iqtisodiy taraqqiyotidagi notekislik. XI-XII asrlarda shaharlar yuksalishi. Shimoliy va Janubiy Fransiya o'rtasidagi farq va ularning feodal senorlarga qarshi kurashi. Pul rentasining keng tarqala borishi va qaram dehqonlar shaxsining ozod bo'lishi. Qirol hokimiyatiga nisbatan feodal muxolifat. XI-XIII asrlarda Fransiya Agrar tuzumdagi o'zgarishlar. Shaharlar XI-XII asrlarda siyosiy tarqoqlik. Markazlashish jarayoni. Qirol hokimiyatining kuchayishi. Albigoy urushi. Davlat boshqarish. Yuz yillik urushni, shartnomalar. Fransiyaning markazlashuvi.

7- mavzu. XI-XV asrlarda Germaniya

Germaniyada feodallashish jarayoning o'ziga xos xususiyati. Yagona nemis ilk feodal davlatining tashkil topishi. Germaniyada cherkov siyosati. German

qirollarining italyancha siyosati va Muqaddas Rim imperiyasining tashkil topishi. Nemis feodallarining slavyanlar yerlariga bosqin boshlashi. Germaniyada feodal tuzumning yanada mustahkamlanishi. XI asr ikkinchi yarmida siyosiy inqiroz. Saksoniya qo'zg'oloni. Germaniya imperatorlari cherkov siyosatining yemirilishi. XI-XIII asrlarda Germaniya qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish kuchlarining o'sishi. Germaniyada shaharlarning paydo bo'lishi va o'sishi. XII-XIII asrlarda Germaniya agrar taraqqiyotining o'ziga xos xususiyatlari. Germaniya siyosiy rivojlanishining xususiyatlari.

8-mavzu. XI-XV asrlarda Angliya

Britaniyada Anglosakson korolliigi va unda feodallashish jarayonining xususiyatlari. Geptarxiya. Ijtimoiy tabaqalanish. Feodallarga qaram aholi. Feodallashish. Anglosakslarda davlatning rivojlanishi. Datlar bosqining yangidan boshlanishi va uning tugashi. «Dahshatli sud kitobi». Feodal davlatning kuchayib borishi. Plantagenet sulolasining boshlanishi. Genrix II ning sud va harbiy islohoti. Qirol hokimiyatining cherkov bilan munosabati: Baronlar urushi. Angliyada parlamentning kelib chiqishi. XII asr oxiri va XIV asrning birinchi yarmida parlamentning ijtimoiy va siyosiy roli. Yuz yillik urush. XIV asr boshlarida Angliyada tovar-pul munosabatlarining rivojlanishi. Turli sinflarga mansub toifalarning ahvoli. Kommutasiya jarayonining boshlanishi Ingliz dehqonlari asosiy ommasining ahvolining yomonlashuvi. Jon Viklef (Uiklif) targ'iboti. Lollordlar va Jon Boll. Uot Tayler boshchiligidagi dehqonlar qo'zg'oloni dasturlari. Qo'zg'olonning yengilish sabablari va oqibati. Yuz yillik urushning tamom bo'lishi.

9-mavzu. XI-XV asrlarda Italiya

Italiyaning siyosiy tarqoqligi. Feodal munosabatlarning vujudga kelishi. Shaharlarning rivojlanishi. Italiya davlatlarining siyosiy tarqoqligi. German imperatorlarining Italiyaga nisbatan yuritgan siyosati. Italiya siyosiy hayotida Rim papasining o'imi. Italiya shahar-davlatlarining qaror topishi.

XIII-XIV asrlarda Venetsiyada ijtimoiy siyosiy hayot, Adriatika malikasi, Katta kengash, Venetsiya-Genuya munosabatlari, Italiya Afinasi, Florensiya ijtimoiy – siyosiy rivojlanishidagi o'ziga xoslik, Chompi qo'zg'oloni, Dolchino qo'zg'oloni, uning bostirilishi va oqibatlari, Italiyada Uyg'onish davri madaniyati shakllanishining tarixiy shart – sharoitlari va uning dunyoviy xarakteri, Italiyada uyg'onish davri namoyondalari va ular ijodida gumanizm, Leonardo da Vinchi, Mikelandjelo, ilk uyg'onish davri san'ati va uning namoyondalari.

10-mavzu. O'rta asr Yevropa shaharlarining paydo bo'lishi, o'rta asr shaharlarida sex, hunarmandchilik va savdo munosabatlarining rivojlanishi

Ilk o'rta asrlar davrida natural xo'jalikning hukmronligi, dehqonchilik va chorvadorchilikning hunarmandchilik bilan qo'shilib ketganligi. Feodal jamiyatda ishlab chiqarish kuchlarining o'sishi hunarmandchilikning qishloq xo'jaligidan ajralib chiqishidagi asosiy omil ekanligi. O'rta asr shaharlarining hunarmandchilik va savdo markazi sifatida paydo bo'lishi. Bu masala yuzasidan

tarixchilar o'rtasidagi turlicha qarashlar va bahslar. Turli mamlakatlarda o'rta asr shaharlarining paydo bo'lish jarayonidagi o'ziga xoslik. O'rta asr shaharlari, undagi aholi va shaharlarning qiyofasi. Shaharlarning sen'orlarga qarshi kurashi va uning natijasi. Shahar hunarmandchiligi, uning tavsifi va sexchilik. Sexlarning shaharlar hayotidagi roli va ahamiyati. Sex hunarmandchiligining shahar patrisiylariga qarshi kurashi. Sexlar ichida tabaqalanishning boshlanishi. Ustalar, xalifalar va shogirdlar o'rtasida tafovutning kuchayishi. Sexlar ichidagi ijtimoiy kurash.

11-mavzu. XI-XV asrlarda Pireney yarim oroli davlatlari

Arab-musulmon davlati. Rekonkista harakati. Navarra, Barselona, Granada, Seviliya. 1212-yildagi Las Navas de Tolas jangi. Mosarablar, Kastiliya va Leon, Aragon.

12-mavzu. XI-XV asrlarda Skandinaviya davlatlari

Shimoliy Yevropa davlatlari. Vikinglar davri. Yevropa davlatlariga vikinglarning bosqinlari. Daniya, Norvegiya, Shvetsiya. Shimoliy imperiyaning vujudga kelishi. Ganza ittifoqi.

13-mavzu. O'rta asr feodal jamiyatida xristian dini va cherkovi, unga qarshi harakatlar

Xristian dini va cherkovning 19eudal jamiyatdagi ijtimoiy roli. O'rta asrlar xristianchiligining g'oyaviy asosi. Cherkovning iqtisodiy bazasi. Cherkovlarning tashkiliy jihatdan mustahkamlanishi. Papalikning paydo bo'lishi. Ilk o'rta asrlar davrida cherkov va davlat o'rtasidagi ittifoq.

Cherkovning ikkiga bo'linishi. IX-XI asrlarda papalikning inqirozi. Klyuniychilik harakati. Grigoriy VII teokratik siyosati. Papalikning german imperatorlari bilan kurashi. XII-XIII asrlarda papalikning kuchayishi va uning ijtimoiy va siyosiy shart-sharoitlari. O'rta asrlarda dahriylik (yeretiklik). Cherkovning dahriylik bilan kurashi. Papalikning «Avinon qamali». Inkvizitsiya. Katolik cherkovi va papalikning Yevropaning o'rta asrlardagi roli. Xristian dinidagi asosiy oqimlar.

14-mavzu. O'rta asrlarda Rus davlati

Kiyev rusi davlatining tashkil topishi. XII-XIII asrlarda Qadimgi Rus davlatida yirik feodal yer egaligining kuchayishi. Shaharlar taraqqiyoti. Ijtimoiy kurash. Qadimgi Rus davlatlarining siyosiy tuzumi va davlat apparati. Vladimir – Suzdal, Novgorod – Pskov, Galich-Volin, Plosk-Minsk yerlari, Rus va uning qo'shinlari. Rus davlatining xalqaro ahvoli.

15-mavzu. Ilk o'rta asrlarda Yevropa madaniyati

Ilk o'rta asrlar Yevropa madaniyatining asosiy xususiyatlari. Xristianlik, mifologiya va din, o'rta asrlar Yevropasi falsafasi, san'ati, maktablar, cherkov maktablari, ta'lim, me'morchilik uslublari: roman, gotika, "yetti erkin san'at", Vizantiya madaniyati, Franklar davlatida madaniy yuksalish, Buyuk Karl davrida ilm-fan, Karolinglar uyg'onish davri, Grigoriy Turskiy, akademiya, Alkuin.

Jahon tarixi: Yangi tarix

1-mavzu: Kirish. Buyuk geografik kashfiyotlar

Yangi zamon tarixi fanining predmeti va o'rganilishi obyekti. Yangi zamon tarixi kursining manbalari va tarixshunosligi. Yangi zamon tarixini davrlashtirish. Davrlarning umumiy tavsifi va asosiy masalalari. Yangi sivilizasiya va uning paydo bo'lish shart-sharoitlari. Bozor munosabatlariga asoslangan ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tuzumning paydo bo'lishi. Yangi zamon tarixi davrida xalqaro munosabatlar.

Buyuk geografik kashfiyotlar ochilishining shart-sharoitlari va sabablari. Portugaliyaliklar tomonidan qilingan kashfiyotlar. Amerikaning ochilishi. Xristofor Kolumb, Vasko da Gama sayohatlari. Hindiston yo'lining ochilishi. Jahonni birinchi bo'lib aylanib o'tish. Magellan sayohati. XVI-XVII asrning birinchi yarmida sayohatlar. G'arbiy Yevropa mamlakatlarining koloniya siyosati. Buyuk geografik kashfiyotlarning oqibatlari «Narx - navo inqilobi» va uning ijtimoiy iqtisodiy oqibati. Dastlabki kapital jamg'arish jarayonida o'zga yurtlar boyligini talab kelishdagi roli.

2-mavzu: XVI-XVIII asr birinchi yarmida Angliya

Sanoat taraqqiyoti. Agrar to'ntarilishning boshlanishi va unga tavsif «Ekspropriatsiya qilinganlarga qarshi qonli qonunlar». Savdo taraqqiyoti. Ijtimoiy tuzumdagi o'zgarishlar. Dehqonlar qo'zg'olonlari va ularning tarixiy ahamiyatlari. Angliya absolyutizmning o'ziga xos xususiyatlari. Tyudorlar dinastiyasining tashqi siyosatining asosiy yo'nalishi. Reformasiya va anglikan cherkovi. Kolonial siyosat. Angliya va Shotlandiya munosabatlari. Irlandiya Angliya koloniyasi sifatida Ispaniya bilan munosabatlarning keskinlashuvi. XVI asrda Angliya madaniyati.

3-mavzu: XVI-XVIII asrlarda Fransiya

XVI asr Fransiyaning qishloq xo'jaligi, sanoat va savdo taraqqiyoti. Fransiya absolyutizmi. Reformasion harakat. Fuqarolar urushining shart-sharoitlari va sinfiy kuchlarning joylanishi. Fuqarolar urushining boshlanishi. Fuqarolar urushining 4 davri va ularga tavsif. Katolik va Parij ittifoqlari. Nant Edikti. Genrix IV ning ichki va tashqi siyosati. Absolyut monarxiyaning sinfiy tayanchi. Rishelye davrida absolyutizmning kuchayishi. XVII asr birinchi yarmida xalq qo'zg'olonlari. Fransiyaning tashqi siyosati. XVI-XVII asrning birinchi yarmida milliy madaniyatning shakllanishi.

Fransuz absolyutizmi. Cherkov va davlat munosabatlari. XVII-XVIII asrlarda Fransiya. Iqtisodiy tushkunlik. Ijtimoiy keskinlik. Qishloq xo'jaligi. Hunarmandchilik. Sanoat ishlab chiqarishi. Savdo. «Notabllar majlisi». Bosh shtatlar. Ta'sis majlisi. Fransiya inqilob davrida. Inqilobning birinchi davri. Xalq qo'zg'olonlari. Qonun chiqaruvchi majlis. «Inson va fuqaro huquqlari deklarasiyasi». Agrar masalaning hal etilishi. 1791 yil konstitusiyasi. Felyanlar. 1792 yil 10 avgust qo'zg'oloni. Respublikaning o'rnatilishi. Jirondistlar. Monarxiyani ag'darilishi. Milliy konvent. Montanyarlar. Siyosiy kurash. 1793 yil 31 may 2 iyul qo'zg'oloni. Siyosiy klublar. Kordelerlar klubi. Yakobinchilar klubi. Yakobinchilarning hokimiyatga kelishi. Yakobinchilar respublikasi. Fuqarolar urushi. 1793 yil Konstitusiyasi. Agrar qonun. Yakobinchilarning ichki

siyosati. Yakobinchilarning tashqi siyosati.

4-mavzu: XVI-XVIII asrlarda Germaniya

XVI asr boshlarida Germaniyaning iqtisodiy va siyosiy ahvoli va uning xususiyatlari. Germaniyada katolik cherkovi. Katolik cherkoviga nisbatan muxolifatning kuchayishi. Germaniyada gumanizm va uning o'ziga xos tomonlari. Martin Lyuter ta'limoti va uning ijtimoiy mohiyati. Risarlar qo'zg'oloni va uning bostirilishi. Tomas Myunserning halq reformasi. Dehqonlar urushi. Urushning asosiy rayonlari va oldindan surilgan talablar. Dehqonlar urushining mag'lubiyati va uning oqibati. «Augsburg diniy sulhi». Germaniyadagi reformasiya va dehqonlar urushining tarixiy ahamiyati. XVI asr boshlarida Germaniyaning iqtisodiy va siyosiy ahvoli va uning xususiyatlari. Germaniyada katolik cherkovi. Katolik cherkoviga nisbatan muxolifatning kuchayishi. Gabsburglarning hokimiyatga kelishi, Yevropa davlatlarida Gabsburglar sulolasi vakillarining ishtiroki, gabsburglar sulolalari orasidagi o'zaro munosabatlar.

5-mavzu: Shimoliy Amerikada mustaqillik urushi va AQShning tashkil topishi.

Shimoliy Amerikadagi ingliz mustamlakalarining ijtimoiy - iqtisodiy va siyosiy ahvoli. Hindularga qarshi olib borilgan urushlar. Qulchilik. Milliy o'zlikni anglash. Metropoliya va koloniyalar o'rtasidagi ziddiyatlarning keskinlashuvi. Qurolli kurashning boshlanishi. Harbiy harakatlarning borishi. Asosiy janglar. Mustaqillik urushiga Yevropa davlatlarining munosabatlari. «Mustaqillik deklarasiyasi». AQShning tashkil topishi. AQSh konstitusiyasining qabul qilinishi. AQShning xalqaro ahvoli va tashqi siyosati. Urushning oqibatlari va tarixiy ahamiyati.

6-mavzu: Yangi davrda Rossiya

XVII-XVIII asrlarda Rossiya. Krepostnoylik tizimi. Dehqonlar harakati. Ijtimoiy ziddiyatlarning keskinlashuvi. S.Razin boshchiligidagi dehqonlar urushi. Petr I hukmronligi davrida Rossiya. Shimoliy urush. Petr I ning «Sharq siyosati». Petr I islohotlari. XVIII asr o'rtalarida Rossiya. XVIII asr oxirlarida Rossiya. Ma'rifatli absolyutizm. Yekaterina II ning ichki va tashqi siyosati. XIX asr birinchi yarmida Rossiya. Pavel I va Aleksandr I ning ichki va tashqi siyosati. Vatan urushi. Dekabristlar qo'zg'oloni. Nikolay I ning ichki va tashqi siyosati. Qrim urushi. Krepostnoylik huquqining bekor qilinishi. 60-70 yillardagi burjua islohotlari.

7-mavzu: Yangi davrda Bolqon xalqlari usmonli turklar hukmronligi ostida

Usmoniylar davlatining ijtimoiy-siyosiy tuzumi. Bolqon davlatlari. Turk hukumatining Bolqondagi mustamlakachilik siyosati. Mustamlakachilarga qarshi xalq harakatlari Yevropa davlatlarining Turkiyaga bo'lgan munosabatlari

8-mavzu: Yangi davrda Xitoy

Sin sulolasining hukmronligi. Sinlar davrida Xitoyning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy ahvoli. Sinlarga qarshi xalqning norozilik harakatlari. Sin imperiyasining tashqi siyosati. Afyun savdosi. Afyun urushlari. Birinchi afyun urushi. Taypinlar qo'zg'oloni. «Taypin tyango» davlati. Taypinlar davlatining ichki va tashqi

siyosati. Ikkinchi afyun urushi. Noteng shartnomalarning imzolanishi. Nankin sulh shartnomasi. Xitoyning yarim mustamlakaga aylantirilishi.

9-mavzu: Germaniya va Italiyaning birlashtirilishi.

XIX asrning 50-60 yillarida german davlatlarining ijtimoiy – iqtisodiy taraqqiyoti. Avstriya – Prussiya raqobati. Prussiyadagi siyosiy inqiroz. Bismarkning hokimiyatga kelishi. Pruss xukumatinining ichki va tashqi siyosati. Germaniyaning birlashtirish uchun kurash. «Temir va qon» bilan birlashtirish siyosati. Shlezvig – Golshteyn muammosi. Avstriya – Prussiya urushi. Shimoliy Germaniya ittifoqi. Germaniyaning birlashtirishi. Germaniya birlashtirilishining tarixiy ahamiyati.

Mamlakatni birlashtirish arafasida Italiyaning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy ahvoli. Milliy – ozodlik harakatidagi siyosiy oqimlar. J.Garibaldi, J.Madzini va B.Kavurning Italiyani birlashtirishdagi xizmatlari. Italiya qirolligining tuzilishi. Italiyaning birlashtirilishi. Venesiyaning qo'shib olinishi. Rimning qo'shib olinishi. Italiya birlashtirilishiga Yevropa davlatlarining munosabatlari. Italiya birlashtirilishining tarixiy ahamiyati

10-mavzu: Yangi davrda Shimoliy Yevropa davlatlari

Shimoliy Yevropa davlatlarining ijtimoiy va iqtisodiy xolati. Shimoliy Yevropa davlatlarining siyosiy taraqqiyoti. Yevropadagi siyosiy voqealarga aralashuvi. Yetti yillik urushlarning ta'siri. Napoleon Bonapart va uning yurishlari. Shvetsiyaning qudratli davlatga aylanishi. Vena kongressi qarorlarining Shimoliy Yevropa davlatlariga ta'siri. XIX asr 70 yillarida Shimoliy Yevropa davlatlari.

11-mavzu: Yangi davrda Lotin Amerikasi davlatlari

Lotin Amerikasi davlatlarida mustamlakachilik tartiblari. Ispaniya va Portugaliyaning ta'sir doirasi. Yevropa davlatlarining Lotin Amerikasi uchun kurashlari. Mustaqillik uchun urushlarning boshlanishi va ularning birinchi to'loqini. Mustaqillik uchun urushlarning ikkinchi to'loqini. Qulchilik masalasi. Simon Bolivar. AQSH bilan munosabatlar. Yevropa davlatlari bilan munosabatlar. Lotin Amerikasi davlatlarining iqtisodiy qaramlikka tushurilishi

12-mavzu: XIX asr ikkinchi yarimi XX asr boshlarida Buyuk Britaniya

Fransiya va Angliya munosabatlari. «Yurakdan ahd» bitimi. Ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. Sanoat sohasidagi hukmronlikning boy berilishi va konservatorlar partiyasi. V. Gladston hukumati. Harbiy islohotlar. Antialkogol siyosat. B.Dizraili hukumati. Irlandiya muammosi. Gomrul uchun kurash. «Viktoriya davri». Lloyd Jorjning «xalq byudjeti» Leyboristlar partiyasi. Tashqi siyosat. Kipr, Misr va Afrikada Angliya mavqeyining mustahkamlanishi. Angliya va Rossiya raqobati. Anglo – burlar urushi. «Yurakdan ahd» bitimi. Angliya va Germaniya eiddiyatlari

13-mavzu: XIX asr ikkinchi yarimi XX asr boshlarida Germaniya va Italiya

Davlat tuzumi. Ijtimoiy – iqtisodiy ahvoli. Ishlab chiqarish monopoliya larining tashkil topishi. Bismark hukumatining ichki siyosati. «Kulturkampf

siyosati». Ishchilar harakatiga qarshi kurash. Favqulotda qonun. Siyosiy partiyalar faoliyati. Bismark hukumatining tashqi siyosati. Uch imperator ittifoqi. Avstriya–Vengriya bilan tuzilgan ittifoqchilik shartnomasi. Uchlar ittifoqining tashkil topishi. Germaniya mustamlakalar ittifoqi. Pangerman ittifoqi. Xalqaro siyosiy inqirozlarning keskinlashuvi.

Italiyaning birlashtirilishi va uning tarixiy ahamiyati. Mustamlakachilik urushlarining boshlanishi. Evropa davlatlari bilan munosabatlar. Italiyaning Uchlar ittifoqiga qo'shilishi. Fransiya bilan munosabatlarning iliqlashuvi. Germaniya bilan munosabatlar. Afrika masalasida Italiya tashqi siyosati. Antanta va uning Italiya siyosati. Birinchi jahon urushi arafasida Italiya

14-mavzu: XIX asr ikkinchi yarimi XX asr boshlarida AQSH

Rekonstruksiya davri. Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi. Monopoliistik uyushmalarning tashkil topishi. Sanoat sohasida birinchilik. Ikki partiyaviylik tizimi. AQSh hukumatining ichki siyosati. Grinbeykerlar. Greynjerlar. Ishchilar harakatining o'ziga xos xususiyatlari. Mehnat risarlari ordeni. Amerika mehnatkashlar federasiyasi (AMF). Fermerlar harakati. AQSh xukumatining tashqi siyosati. Panamerika ittifoqi. R. Olni doktrinasi. «Ochiq eshiklar» siyosati. Panama kanalining qurilishi. Ispaniya – Amerika urushi. Ruzveltning «katta to'qmoq» siyosati. «Dollar diplomatiyasi».

15-mavzu: XIX asr oxiri XX asr boshlarida xalqaro munosabatlar va Birinchi jahon urushi.

Mustamlakalar uchun kurashning borishi. Dunyo mamlakatlari iqtisodiyotining notekis rivojlanishi. Jahon bozorida hukmronlik uchun raqobat. Dengizda hukmronlik uchun raqobat. «Uch imperato ittifoqi». Reyxstادت bitimi. Rus-turk urushi. Berlin kongressi. «Uchlar ittifoqi». XX asr boshlarida xalqaro ahvol. Venesuela inqirozi (1901-1902). AQSh va Panama voqealari. AQSh ning «Dollar diplomatiyasi» va «Katta to'qmoq» siyosati. AQShning Kuba, Nikaragua va Dominikan respublikalariga harbiy intervensiyasi. «Panamerika» siyosati. Angliya va Fransiya o'rtasida ittifoqni tashkil topishi. Marokkash inqirozi (1905-1906). Angliya va Germaniyaning dengizdagi raqobati. Anglo-rus bitimi (1907). Bosniya inqirozi (1908-1909). Marokkash inqirozi (1911). Birinchi Bolqon urushi (1912-1913). Ikkinchi Bolqon urushi (1913). Avstro-rus munosabatlarining keskinlashuvi. Mustamlakalar uchun kurashning borishi. Dunyo mamlakatlari iqtisodiyotining notekis rivojlanishi. Jahon bozorida hukmronlik uchun raqobat. Dengizda hukmronlik uchun raqobat. «Uch imperato ittifoqi». Reyxstادت bitimi. Rus-turk urushi. Berlin kongressi. «Uchlar ittifoqi». XX asr boshlarida xalqaro ahvol. Venesuela inqirozi (1901-1902). AQSh va Panama voqyealari. AQShning «Dollar diplomatiyasi» va «Katta to'qmoq» siyosati.

AQShning Kuba, Nikaragua va Dominikan respublikalariga harbiy intervensiyasi. «Panamerika» siyosati. Angliya va Fransiya o'rtasida ittifoqni tashkil topishi. Marokkash inqirozi (1905-1906). Angliya va Germaniyaning dengizdagi raqobati. Anglo-rus bitimi (1907). Bosniya inqirozi (1908-1909). Marokkash inqirozi (1911). Birinchi Bolqon urushi (1912-1913). Ikkinchi Bolqon urushi (1913). Avstro – rus munosabatlarining keskinlashuvi

Jahon tarixi: Eng yangi tarix

1-mavzu: Kirish. Asosiy manba va adabiyotlar tavsifi

Eng yangi zamon tarixida Yevropa va Amerika mamlakatlarining tutgan o'rni. Eng yangi zamon tarixini o'rganishdagi tarixiy obyektivlik. Eng yangi zamon tarixini o'rganishdagi manbalar va tarixshunoslik.

2-mavzu: Ikki jahon urushi oralig'i davridagi xalqaro munosabatlar tarixidan (4 soat)

1919-1939-yillardagi xalqaro munosabatlar. Parij tinchlik konferensiyasi. Ishtirokchi davlatlar pozitsiyasi. Versal, Neyi, Sen-Jermen, Sevr va Trianon shartnomalarining imzolanishi. Urushdan keyingi ziddiyatlar. Vashington konferensiyasi va uning xalqaro tizimga ta'siri.

SSSRni tan olish yo'lidagi muammolar. "Daues rejasi". Lokarno konferensiyasi. Reyn kafolat pakti. Brian-Kellog pakti. "Yung rejasi". Iqtisodiy inqiroz boshlanish arafasida davlatlar o'rtasidagi munosabatlar. Yangi urush o'choqlarining paydo bo'lishi. Italiyaning Efiopiyaga nisbatan agressiyasi. Fashistlarning Yevropadagi agressiv siyosati. "Qo'shilmalik siyosati". Avstriyaning qo'shib olinishi. Myunxen bitimi. Ikkinchi jahon urushi arafasida xalqaro munosabatlar.

3-mavzu: Ikkinchi jahon urushi (4 soat)

Ikkinchi jahon urushining kelib chiqish sabablari. Ikkinchi jahon urushining davrlari. Fashistlar Germaniyasining Polshaga hujum qilishi va ikkinchi jahon urushining boshlanishi. G'arbiy frontdagi «g'alati urush». Yevropadagi harbiy harakatlar. Germaniyaning Sovet Ittifoqiga hujumi.

AQShning ikkinchi jahon urushiga kirishi (Pyorl-Xarbor). Osiyo-Tinch okeani mintaqasida harbiy harakatlar. Afrikadagi urush. Germaniyaga qarshi koalitsiyaning vujudga kelishi. Sharqiy frontda harbiy harakatlar. G'arbda ikkinchi front ochilishi. Moskva, Tehron va Qrim (Yalta) konferensiyasi. Fashistlar Germaniyasining tor-mor qilinishi. San-Fransisko konferensiyasi. BMtning tuzilishi. Berlin (Postdam) konferensiyasi. Yaponiyaning tor-mor etilishi. Ikkinchi jahon urushining siyosiy va ijtimoiy-iqtisodiy natijalari

4-mavzu: 1945-1990-yillarda AQSH

XX asr ikkinchi yarmi – XXI asr boshlarida AQSh. Harbiy-sanoat kompleksining yaratilishi. AQSh siyosiy hayotida liberalizmning roli. Konservatizm. D.Eyzenxauer boshqaruvi davrida AQSh. Makkartizm. Jon Kennedi va uning islohotlari. L.Jonson va uning "buyuk jamiyat" dasturi. AQSh-Vetnam urushi. Richard Nikson boshqaruvi. "Uotergeyt ishi". J.Karter tashqi siyosati. "Reyganomika" siyosati. 80-yillarda AQSh tashqi siyosati. AQShning zamonaviy tarixi. AQShning ma'muriy – siyosiy boshqaruvi. AQSH iqtisodiy rivojining asosiy omillari. AQShning ijtimoiy ahvoli. Zamonaviy AQShning tashqi siyosati.

5-mavzu: 1945-1990-yillarda Germaniya

II-jahon urushidan keyin Germaniyada vujudga kelgan. G'arbiy va Sharqiy zonalar. 1949 yil may oyida "Bonn Konstitusiyasi"-ning ishlab chiqarilishi. Bonn

konstitusiyasi asosida o'tkazilgan saylovlar va GFR-ning tashkil topishi. Ikki palatali parlament. Bundestag va Bundesrat. GFR-da parlament respublikasining takomillashuvi.

G.Kol hukumatining ichki va tashqi siyosati. 1989 yil Sharqiy Yevropa mamlakatlaridagi tanazzul va GDR. Germaniya birlashuvi. Germaniyaning Yevropa ittifoqida tutgan o'rni.

6-mavzu: 1945-1990-yillarda Buyuk Britaniya

1945 yil Parlament saylovlari. K.Ettli boshchiligidagi hukumatning (1945-1951) U.Cherrhill konservativ hukumatining (1951-1954) ichki va tashqi siyosati. 1970 yildagi parlament saylovlari va konservatorlar g'alabasi (1970-1974). Leyboristlar partiyasining 1974-1979 yilgi hukumati. 1978 yil saylovlarida konservatorlarning eng hokimiyat tepasiga kelishi M.Tetcher. M.Tetcherning ichki va tashqi siyosati.

7-mavzu: 1945-1990-yillarda Fransiya

1944 yilda Fransiyaning Gitlerchilar istibdodidan ozod etilishi va Sh. de Goll boshchiligidagi Muvaqqat hukumatining faoliyati. 1945 yilgi Referendum hamda ta'sis majlisida o'tkazilgan saylovlar va ularning natijalari. Fransiya IV-respublikaning ta'sis etilishi (1946-1958). IV-respublikaning qulashi va V-respublikaga asos solinishi. V-respublikaning Konstitusiyasi. V-respublika – Prezidentlik respublikasi. Sh. de Gollning (1958-1968) ichki va tashqi siyosati. Prezident Valeri Jiskar D.Esten davrida Fransiya F.Mitteranning prezidentlikka saylanishi. 1988 yilgi prezident saylovlarida F.Mitteranning prezidentlikka qayta saylanishi.

8-mavzu: Sobiq Ittifoq tarixi

Sovet Ittifoqi: shakllanishdan parchalangunga qadar: XX asr 20-yillarida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy tizim. Iqtisodiyotning markazlashuvi. Sanoatlashtirish siyosati, uning manbalari. Unitar davlatning qaror topishi. Madaniy inqilob. Qishloq xo'jaligini jamoalashtirish va uning natijalari. Qizil terror va qatag'onlar. 1936 yil Konstitusiyasi. SSSR tashqi siyosati. Ribbentrop-Molotov pakti. Ikkinchi jahon urushi yillarida SSSR. Brejnev davri. SSSRning parchalanishi.

9-mavzu: 1945-1990-yillarda Xitoy

Yaponiyaning Xitoyga xujumi. Xitoy xalq respublikasining ilk qadamlari va 1949-1957 yillardagi ichki va tashqi siyosati. "Katta sakrash", "Xalq kommunasi", "Madaniy inqilob". 1979-1996 yillarda Xitoy Xalq Respublikasi. 80-yillarning boshlarida Xitoydagi ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy o'zgarishlar.

10-mavzu: 1945-1990-yillarda Hindiston

1947 yil "Hindiston ittifoqi" va "Pokiston". Mustaqillikni qo'lga kiritgandan keyin Hindiston. Mamlakatni ikkiga bo'lib yuborilganidan keyingi ijtimoiy va iqtisodiy ahvoli. Hindistonning respublika deb e'lon qilinishi. J.Neruning ichki va tashqi siyosati. Hozirgi davrda Hindiston taraqqiyoti. 60-70 yillarda

Hindistondagi ichki siyosiy vaziyat. Hozirgi davrda Hindistondagi madaniy va ijtimoiy, iqtisodiy taraqqiyot. 80-90 yillarda.

11-mavzu: 1945-1990-yillarda Yaponiya

Jahon iqtisodiy inqirozining Yaponiyaga ta'siri. Yaponiya tajovuzining kuchayishi. Shimoliy-Sharqiy Xitoyning bosib olinishi. Yaponiyaning Xitoyga qarshi hujumi (1937). Yaponiya qo'shinlarini Xasan ko'li. Xalxingol daryosi yonida mag'lubiyatga uchrashi. Yaponiyaning Janubiy-Sharqiy Osiyodagi ekspansiyasining kuchayishi. Yaponiyaning Germaniya bilan harbiy-siyosiy ittifoqi. Yapon hukumatining tashqi siyosati. 50-60 yillarda Yaponiyaning ichki va tashqi siyosati. 70-80 yillarda Yaponiya. 90-yillardagi Yaponiyaning siyosiy, madaniy va ijtimoiy, iqtisodiy rivojlanishi. Yaponiya va jahon hamjamiyati.

12-mavzu: 1945-1990-yillarda Koreya

Ikkinchijahon urushining koreya uchun oqibati. Koreya yrushi urushi. Koreya yarim orolining ikkiga bo'linib ketishi va asriy qarama-qarshilikning vujudga kelishi. Janubiy Koreyaning taraqqiyotidagi katta o'zgarishlar. Shimoliy Koreyaning militarlashib borishi. Ikki Koreyaning XX asr oxirlaridagi holati.

13-mavzu: 1945-1990-yillarda Arab mamlakatlari

Arab mamlakatlariga qisqacha tavsif. Birinchi jahon urushidan keyingi yillarda Arab davlatlari. Ikkinchi jahon urushi arafasida Arab davlatlari. Ikkinchi jahon urushidan so'ng arab mamlakatlarining siyosiy ahvoli. Arab - Isroil urushlari. Arab davlatlari ligasi va uning Yaqin Sharq muammosiga munosabati. "Sovuq urush" yillarida Falastin muammosi. Arab mamlakatlarining siyosiy ahvoli. Arab mamlakatlarida iqtisodiy - ijtimoiy holat. Arab davlatlari va xalqaro munosabatlar

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Jahon tarixi: Qadimgi dunyo tarixi

1. Qadimgi Sharq tarixi manbashunosligi va tarixshunosligi
2. Misrda Qadimgi va O'rta podsholik
3. Mil.av I-mingyillikda Misr
4. Qadimgi Misr madaniyati
5. Qadimgi Mesopotamiyada markazlashgan davlatning tashkil etilishi (3-2-mingyillik)
6. O'rta Bobil podsholigi va Bobil
7. Qadimgi Mesopotamiya va Bobil madaniyati
8. Mil.av XV-XII asrlarda Xett podsholigi
9. Mitanni davlati
10. Qadimgi Kichik Osiyo va Old Osiyo davlatlari madaniyati
11. Sharqiy O'rtayer dengiz qadimgi davrda

12. Ahamoniyalar davlati
13. Hindistonda veda davri
14. Hindiston mil.av V-III asrlarda Mauriya davlatining shakllanishi
15. Qadimgi Hindiston madaniyati
16. Shan-In davlati
17. Qadimgi Xitoy II mingyillik oxiri -III asrda
18. Sin imperiyasi
19. Xan imperiyasi
20. Qadimgi Xitoy madaniyati
21. Sharqiy va Janubi-sharqiy Osiyodagi qadimgi davlatlar va ular madaniyati

II-semestr.

1. Qadimgi Yunoniston tarixshunosligi va manbashunosligi
2. Krit-Miken va Egey sivilizatsiyasi
3. Buyuk Yunon kolonizatsiyalari
4. Janubiy Pelepones va Attika VIII-VI asrlar
5. Pelepones va Attikada qonunchilik tizimi VIII-VI asrlar
6. Doro I va Kserks davrida Yunon-Fors urushlari
7. Yunon-Fors urushlarining yakuniy bosqichi
8. Pelopones urushi yakuni va urushdan keying davrda Yunoniston
9. Qadimgi Yunoniston madaniyati
10. Aleksandr Makedonskiy va Sharqqa yurish
11. Ellinizm madaniyati
12. Etrusklar davrida Italiya
13. Rim respublika davrigacha
14. Rim respublikasi tomonidan Italiyaning birlashtirilishi
15. Puni urushlarining davomi va natijalari
16. Rim respublikasining ijtimoiy-siyosiy inqirozi va Respublika halokati
17. Xristianlik dinining paydo bo'lishi va rivojlanishi
18. Rim imperiyasining oltin davri
19. III asr ox.-IV asrlarda Rim imperiyasi
20. G'arbiy Rim imperiyasining qulashi
21. Qadimgi Rim madaniyati

Jahon tarixi: O'rta asrlar tarixi

1. Ilk o'rta asrlarda Eron
2. Ilk o'rta asrlar G'arbiy Yevropada feodal tuzumning vujudga kelishi. Qadimgi german qabilalarining xo'jalik hayoti va ijtimoiy-siyosiy tuzumi
3. Franklar davlatida feodal munosabatlarning rivojlanishi va Buyuk Karl imperiyasi
4. O'rta asrlarda Koreya
5. O'rta asrlarda Yaponiya

6. O'rta asrlarda Xitoy
7. O'rta asrlarda Hindiston
8. O'rta asrlarda Vizantiya tarixi
9. IX-XV asrlarda Fransiya
10. XV asrlarda Germaniya
11. IX-XV asrlarda Angliya
12. Usmoniylar davlati. Turklarning Yevropaga harbiy yurishlari
13. Chingizxon va chingiziylar davlati
14. O'rta asrlarda Rus IX-davlati
15. O'rta asrlarda Yevropa madaniyati

Jahon tarixi: Yangi tarix

1. XVI-XVIII asr birinchi yarmida Niderlandiya
2. XVII-XVIII asrlarda Gabsburglar imperiyasi
3. XVI-XVIII asrlarda Rossiya
4. Yangi davrda Polsha
5. XVI-XVIII asrlarda Yaponiya
6. Boburiylar hukmronligi davrida Hindiston
7. XVI-XVIII asrlarda Usmoniylar imperiyasi
8. XVI-XVIII asrlarda Eron
9. Birinchi imperiya davrida Fransiya
10. XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida Fransiya
11. XIX-XX asr boshlarida Rossiyadagi siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy hayot
12. XIX-XX asr boshlarida Eron
13. XIX-XX asr boshlarida Xitoydagi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy vaziyat
14. XIX-XX asr boshlarida Hindiston
15. XIX-XX asr boshlarida Avstriya davlati
16. XIX-XX asr boshlarida Usmoniylar davlati
17. Yangi davrda Afg'oniston
18. Yaponiyada «Meydzi» inqilobi va islohotlari

Jahon tarixi: Eng yangi tarix

1. 1918-1945- yillarda Buyuk Britaniya
2. 1918-1939- yillarda Fransiya
3. 1918-1945- yillarda AQSH
4. 1918-1945- yillarda Germaniya
5. 1918-1939- yillarda Sovet Ittifoqi
6. 1918-1945- yillarda Italiya
7. 1918-1945- yillarda Xitoy
8. 1918-1945- yillarda Hindiston
9. 1918-1945- yillarda Yaponiya
10. 1918-1945- yillarda Koreya
11. 1918-1945- yillarda Turkiya
12. 1918-1945- yillarda Eron
13. 1918-1945- yillarda Afg'oniston

14. 1918-1945- yillarda Arab davlatlari (4 soat)
15. 1918-1945- yillarda Afrika
16. Ikkinchi jahon urushidan keyin xalqaro munosabatlar
17. 1945-1990- yillarda Italiya
18. Markaziy va Sharqiy Yevropa mamlakatlari (4 soat)

*Seminar mashg'ulotlari bo'yicha mavzular va ularning rejasi, adabiyotlar ro'yxati, mavjud elektron resurslar talabalarga taqdim etiladi va talaba mustaqil tayyorlanib kelib munozara tarzida o'z bilimini namoyish etadi.

*Seminar mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Talabalar ko'rsatma va tavsiyalar asosida ma'ruza mashg'ulotlarida olgan bilim va ko'nikmalarini mustaqil tayyorlanib mustahkamlaydilar hamda yanada boyitadilar.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Tavsiya etiladigan mustaqil ish mavzulari:

Jahon tarixi: Qadimgi dunyo tarixi

1. Qadimgi Misr tarixining asosiy manbalari va tarixnavisligi
2. Ilk va qadimgi podsholiklar davrida Misr (m.av. XXXIII-XXIX asrlar va m. av. XXVIII-XXIII asrlar)
3. O'rta podsholik va Misr giksoslar hukmronligi davrida Qadimgi Misr (m. av. XXI-XVIII asrlar va m. av. XVIII-XVI asrlar)
4. Yangi va So'nggi podsholik davrida Misr (m. av. XVI-XII asrlar va m. av. XI-IV asrlar)
5. Qadimgi Misr madaniyati.
6. Eng qadimgi Mesopotamiya. Ilk tabaqaviy jamiyat shakllanishining shart-sharoitlari
7. Mesopotamiya markazlashgan davlatning tashkil topishi. Akkad podsholigi va Urning III sulolasi davlati
8. Qadimgi Bobil podsholigi (m.av. XIX-XVI asrlar) va M.av. II mingyillik oxiri I ming yillikning boshlarida Yangi Bobil podsholigi
9. Ossuriyada ilk shahar-davlatlarning tashkil topishi va eng Qadimgi Ossuriya
10. Ulug' Ossur harbiy saltanati va Yangi Ossur podsholigi davri (m.av. X-VII asrlar va m.av. X-VII asrlar)
11. Qadimgi Mesopotamiya xalqlari madaniyati
12. Qadimgi Falastin, Suriya va Mitanni davlatlari
13. Qadimgi Finikiya va Karfagen
14. Arabiston yarim orolidagi qadimgi davlatlar. Mamlakat va uning aholisi. Qadimgi Arabiston manbalari va o'rganilish tarixi
15. Qadimgi Xett podsholigi va uning manbalari va tarixnavisligi
16. Kichik Osiyodagi qadimgi dehqonehilik va ibtidoiy jamoa tuzumining yemirilishi. Ilk davlatlarning tashkil topishi. (m. av. VIII - VII ming y illik
17. Qadimgi Troya va Frigiya podsholiklari
18. Qadimgi Lidiya va Qadimgi Van-Urartu podsholiklari

19. Eronda dastlabki davlatlarning tashkil topishi. Qadimgi Elam va Midiya
20. Ahamoniylar davlati. Qadimgi Eronning xo'jaligi va madaniyati
21. Qadimgi Parfiya, Yunon-Baqtriya va Kushon podsholiklari
22. Ilk Hind sivilizatsiyasi (m. av. XXIII-XVIII asrlar). M. av. XV-IV asrlarda Qadimgi Hindiston
23. M. av. XV-IV asrlarda Qadimgi Hindiston. M. av. IV-I va milodiy I-IV asrlarda qadimgi Hindiston
24. Qadimgi Hindistonning ijtimoiy tuzumi va madaniyat
25. Eng Qadimgi Xitoy. Shan-In davlati
26. Chjou va Sin podsholiklari
27. Xan podsholigi va Xan saltanatining zaiflashuvi va ommaviy harakatlar
28. Qadimgi Xitoy madaniyati
29. Xunlar davlati va Koreya yarim orolidagi qadimgi davlatlarining tashkil topishi
30. Janubi-sharqiy Osiyoning qadimgi davlatlari

II-semestr

1. Qadimgi Gretsiya tarixshunosligi manbashunosligi
2. Eng qadimgi Egey sivilizatsiyalari
3. Eramizdan avvalgi XI—IX asrlarda Gretsiya
4. Eramizdan avvalgi VII—V asrlarda qadimgi Sparta
5. Eramizdai avvalgi VII—VI asrlarda qadimgi Attika
6. Yunon-fors urushlari
7. Afina quldorlik demokratiyasining ravnaq topishi
8. Peloponnes urushi (eramizdan avvalgi 431—404- yillar)
9. Eramizdan avvalgi IV asrda Gresiya
10. Gretsiyada Makedoniya gegemoniyasining o'rnatilishi
11. Aleksandr Makedonskiy . monarxiyasi
12. Ellinistik davlatlar va ellinistik madaniyat
13. Shimoliy Qora dengiz bo'ylaridagi grek shaharlari va davlatlari
14. Qadimgi Rim tarixshunosligi va manbashunosligi
15. Rim tarixining kelib chiqishi va eng qadimgi davri
16. Ilk Rim respublikasi
17. Rimning Italiyani istilo qilishi va Rim quldorlik konfederatsiyasining tashkil topishi
18. Eramizdan avvalgi III asrda Rimning O'rta dengiz g'arbida ustunlik qilish uchun Karfagenga qarshi kurashi
19. Sharqiy O'rta dengizda rimliklar ekspansiyasi. Rim respublikasining juda kuchli O'rta dengiz davlatiga aylanishi Uchinchi Puni urushi
20. Ellinistik davlatlar sistemasining krizisi. O'rta dengiz sohili mamlakatlarida qullar va asoratga solingan aholining ommaviy qo'zgolonlari
21. Eramizdan avvalgi II—I asrlar bo'sag'asida Rim-Italiya jamiyatidagi ijtimoiy-siyosiy kurash va Rim respublikasining xalqaro ahvoli
22. Optimatlar bilan populyarlar kurashi. Lutsiy Korneliy Sullaning diktaturasi
23. Eramizdan avvalgi I asrning 70—60 yillarida Rimda respublika tuzumining krizisi. Respublika tuzuminnng qulashi

24. Oktavian Avgust prinsipati
25. I asrda Rim. imperiyasi. Yuliyar—Klavdiylar sulolasining imperatorlari idora qilgan davrda prinsipat tartibotining mustahkamlanishi va rivojlanishi
26. Eramizning II asrida Rim imperiyasi. «Oltin davr»
27. Xristianlikning vujudga kelishi va rivoj olishining birinchi bosqichi
28. G'arbiy Rim imperiyasinnng qulashi
29. Qadimgi Rim madaniyati

Jahon tarixi: O'rta asrlar tarixi

1. G'arbiy Rim imperiyasining qulashi
2. Vestgotlar qirolligi
3. Vandallar qirolligi
4. Langobardlar qirolligi
5. Ostgotlar qirolligi
6. Burgundlar qirolligi
7. Ilk o'rta asrlarda Xitoy madaniy hayoti
8. Samuraylarning odatlar kodeksi
9. Karl Martel va uning tashqi siyosati
10. Buyuk Karl xarbiy yurishlari
11. Arab xalifaligi va Sosoniylar o'rtasidagi harbiy harakatlar
12. Arab xalifaligi madaniyati
13. Qurdoba xalifaligi
14. Nika qo'zg'oloni
15. Butparastlik xarakati
16. "Sali haqiqati" manba sifatida
17. "Dehqonchilik qonuni" manba sifatida
18. "Eparx kitobi" manba sifatida
19. Yustinian kodekslari
20. Quddus asislari
21. Dahshatli sud kitobi
22. Angliyada parlament chaqirilishi
23. Lollordlar va Jon Boll
24. Diniy ritsarlik ordenlari
25. Salibchilar davlatlari
26. 7 va 8 salib yurishlari
27. Lotin imperiyasi tarixi
28. Lyudovik VII va ikkinchi salib yurishi
29. Lyudovik IX siyosati
30. Yuz yillik urushning boshlanish sabablari
31. "Papalikning Avinon qamali"
32. Lyudovik XI diplomatiyasi
33. Yuz yillik urush va Trua shartnomasi
34. Fridrix Barbarossa va Lambardiya ligase
35. Sitsiliya qirolligi tarixi
36. O'rta asr Italiya shahar-davlatlari

37. Investitura uchun kurash
38. Angliyada klarindon qarorlari
39. Jon Viklif
40. Yuz yillik urushning Angliya uchun oqibatlari
41. Oltin O'rda davlati
42. Papa davlatining tashkil topishi
43. Klyuniychilik xarakati
44. Rus va Vizantiya munosabatlari
45. Rus davlatining knyazliklarga bo'linib ketishi

Jahon tarixi: Yangi tarix

1. Yetti yillik urush (1756-1763) va uning XVIII asr ikkinchi yarmidagi xalqaro munosabatlarga ta'siri.
2. Yangi davr boshlarida Yevropadagi ijtimoiy hayot
3. Yangi davr boshlarida Yevropadagi iqtisodiy holat
4. Yangi zamon davrida gumanizm
5. XV-XVII asrlarda G'arbiy Yevropa madaniyati
6. XVI-XVIII asrlarda fandagi yangiliklar
7. XVI-XVII asrlarda qirolik hokimiyatining kuchayishi
8. XVIII asrda Angliyaning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli
9. XVIII asrda Yevropada ijtimoiy-siyosiy g'oyalarning rivojlanishi
10. Marifatchilik asri badiiy adabiyoti
11. Fransuz burjua inqilobi va uning tarixiy ahamiyati
12. Direktoriya davrida Fransiya
13. XVI-XVIII asrlarda Rossiya madaniyati
14. XVI-XVIII asrlarda Italiya
15. XVI-XVIII asrlarda Ispaniya
16. XVI-XVIII asrlarda Koreya
17. XVI-XVIII asrlarda Mo'g'uliston
18. XVI-XVIII asrlarda Janubiy-Sharqiy Osiyo mamlakatlari
19. XVI-XVIII asrlarda Osiyodagi Arab davlatlari
20. XVI-XVIII asrlarda Afrikadagi Arab davlatlari
21. XVI-XVIII asrlarda G'arbiy Afrika xalqlari
22. XVI-XVIII asrlarda Tropik va Janubiy Afrika xalqlari
23. XIX-XX asr boshlarida dunyo davlatlari madaniyati
24. XIX-XX asr boshlarida dunyo xalqlarining ijtimoiy hayoti
25. XIX-XX asr boshlarida dunyo xalqlarining iqtisodiy ahvoli
26. XIX-XX asr boshlarida dunyo davlatlarining texnika sohasidagi yutuqlari
27. XIX-XX asr boshlarida dunyo davlatlarining ilm-fan sohasidagi yangiliklari
28. Vena kongressi va uning Yevropa siyosiy qiyofasiga ta'siri
29. "Muqaddas ittifoq" va uning kongresslari
30. Fransiya-Prussiya urushi
31. XIX asr-XX asr boshlarida Ispaniya
32. XIX asr-XX asr boshlarida Portugaliya

33. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Rossiyaning Uzoq Sharq siyosati
34. XIX asr-XX asr boshlarida Rossiya madaniyati
35. "Birinchii rus burjua inqilobi" va uning ahamiyati
36. XIX asr-XX asr boshlarida Shvetsiya
37. XIX asr-XX asr boshlarida Norvegiya
38. XIX asr-XX asr boshlarida Daniya
39. XIX asr-XX asr boshlarida Finlandiya
40. AQSHda fuqarolar urushi
41. Yaponiyaning tashqi dunyo uchun ochilishi va uning oqibati
42. Taypinlar harakati va uning oqibatlari
43. Hindiston xalqining ingliz mustamlakachilik siyosatiga qarshi kurashi
44. XIX asr-XX asr boshlarida Koreya
45. XIX asr-XX asr boshlarida Janubiy-Sharqiy Osiyo davlatlari
46. XIX asr-XX asr boshlarida Avstraliya
47. XIX asr-XX asr boshlarida Suriya
48. XIX asr-XX asr boshlarida Iroq
49. XIX asr-XX asr boshlarida Arabiston yarim oroli xalqlari
50. XIX asr-XX asr boshlarida Misr
51. XIX asr-XX asr boshlarida Liviya va Jazoir
52. XIX asr-XX asr boshlarida Tunis va Marokash
53. XIX asr-XX asr boshlarida Tropik Afrika xalqlari
54. XIX asr - XX asr boshlarida Markaziy va Janubiy Afrikada mustamlakachilik siyosatining yuritilishi
55. "Shliffen rejasi" va uning birinchi jahon urushi tarixida tutgan o'rni
56. XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlaridagi dunyo davlatlarining harbiy ittifoqlarga birlashishi

Jahon tarixi: Eng yangi tarix

1. Dunyo siyosiy xaritasida Osiyo davlatlari xaritasini o'rganish
2. Dunyo siyosiy xaritasida Yevropa davlatlari xaritasini o'rganish
3. Dunyo siyosiy xaritasida Amerika davlatlari xaritasini o'rganish
4. Dunyo siyosiy xaritasida Afrika davlatlari xaritasini o'rganish
5. XX asr 20 - yillaridagi xalqaro munosabatlar
6. XX asr 30 - yillaridagi xalqaro munosabatlar
7. Ikkinchi jahon urushi davridagi xalqaro konferensiyalar
8. Sovuq urush davrida "qurollanish poygasi"
9. David Lyod Jorjning siyosiy faoliyati
10. R. Makdonald hukumati va uning ichki va tashqi siyosati
11. N. Chamberlen davrida Angliya ichki va tashqi siyosati
12. Margaret Tetcher va «Tetcherizm».
13. Uinston Cherrillning siyosiy faoliyati
14. Vudro Vilson va uning siyosiy faoliyati
15. Franko Delano Ruzveltning siyosiy faoliyati
16. J. Kennedining siyosiy portretiga chizgilar
17. D. Eyzenxauerning siyosiy portretiga chizgilar
18. R. Reyganing siyosiy portretiga chizgilar

19. Benito Mussolinining siyosiy faoliyati
20. Adolf Gitlerning siyosiy portretiga chizgilar
21. K.Adunauerning siyosiy portretiga chizgilar
22. V.Brandt va G.Shmidt ma'muriyatlarining ichki va tashqi siyosat
23. Jorj Klemansoning siyosiy faoliyati
24. Sharl De Goll va uning siyosiy faoliyati
25. Fransua Mitteranning siyosiy faoliyati
26. L.Brejnyevning siyosiy faoliyati
27. Nikolay Xrushyovning siyosiy faoliyati
28. Iosif Stalin va uning siyosiy faoliyati
29. M.S.Garbachyovning siyosiy faoliyati
30. Chan Kayshining siyosiy faoliyati
31. Den Syaopinning siyosiy faoliyati
32. Mao Szedun va uning siyosiy faoliyati
33. Mahatma Gandining siyosiy portretiga chizgilar
34. Javaharlal Neruning siyosiy portretiga chizgilar
35. Indra Gandining siyosiy portretiga chizgilar
36. Kim Ir Senning siyosiy faoliyati
37. Hafiz Asadning siyosiy faoliyati
38. Mustafo Kamol Otaturkning faoliyatini o'rganish
39. Jamol Abdul Nosir faoliyatini o'rganish
40. Oyatulla Humayniyning siyosiy portretiga chizgilar

*Mustaqil ta'lim mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Talabalar ko'rsatma va tavsiyalar asosida belgilangan mavzular bo'yicha bilim va ko'nikmalarini mustaqil tayyorlanib mustahkamlaydilar hamda yanada boyitadilar.

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

"Jahon tarixi" o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

- Jahon tarixi davrlarining xususiyatlari, hunarmandchilikning qishloq xo'jaligidan ajralib chiqishi, feodal yer egaligi munosabatlarning shakllanishi va feodal shaharlarning vujudga kelishi, tovar-pul munosabatlarning shakllanishi hamda feodal jamiyatning mamlakatlar va mintaqalar ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy va diniy hayotiga ko'rsatgan ta'siri yuzasidan aniq ko'nikma va tasavvurga ega bo'lishi talab etiladi;
- Talaba o'quv jarayoni davomida o'rta asrlar G'arbiy Yevropa va Sharq mamlakatlarining hududiy va xronologik ramkalarini, tarixiy-geografik majmuani tashkil etuvchi asosiy davlatlarni, G'arbiy Yevropa va Sharq mamlakatlaridagi siyosiy ahvoli bo'yicha **bilim va ko'nikmalarga** ega bo'lalilar;
- Bo'lg'usi mutaxassis sifatida fan doirasida talaba egallaydigan bilimlar natijasida Yevropa va Sharq mamlakatlari xalqaro munosabatlar tizimining o'ziga xosligini va ulardagi umumiylikni, diplomatiya va xalqaro

munosabatlarning turli tarmoqlarida erishilgan yutuqlarni va ularning ahamiyatini o'z sohasida qo'llay olish **malakalariga ega bo'ladi**;

- Umuman fan orqali talabalarda mavzu bo'yicha umumiy tasavvur hosil qilinadi. sodir bo'lgan tarixiy voqelik to'g'risida tushunchaga ega bo'ladi. Talaba o'tilgan mavzu bo'yicha umumiy nazariy bilim va ko'nikmaga ega bo'ladi. Talabaning tarixiy mushohadalash, tarixiy jarayonlarga o'z mustaqil nuqtai nazarini bildirish olish, fikrini erkin bayon etish qobiliyati shakllantiriladi hamda rivojlantiriladi. Dars orqali talabani mustaqil ilmiy faoliyatga jalb etishga, fanga, tarixga bo'lgan qiziqishini o'stirishga harakat qilinadi.

4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

ma'ruzalar;
seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar, munozara);
guruhlarda ishlash;
taqdimotlarni qilish;

5. VII. Kreditni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettirish olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. Asosiy adabiyotlar ro'yxati:

1. Jahon tarixi: Qadimgi dunyo tarixi

1. О.Йереп «Всемирная история» Древний Мир. Книга 1. Египет и Междуречье
2. История Древнего Востока. /Под ред. А.В.Седова.. Ред. Кол. Г.М.Бонгард-Левин. М., 2004
3. История Востока. Л.С.Васильев Том 1. М: 2013
4. В.В.Струве История Древнего Востока. Огиз: 1941
5. Rajabov R. "Qadimgi dunyo tarixi", "Fan-tehnika nashriyoti" Toshkent., 2009
6. Kabiroy A. "Qadimgi sharq tarixi", "Tafakkur" nashriyoti" TOSHKENT – 2016
7. История Древнего Востока. /Под ред. В.И. Кузищина. М., 2009
8. Эргашев Шухрат. Кадимги цивилизациялар. "Ўзбекистон" нашриёти, Тошкент-2016.
9. Mualliflar jamoasi; (o'quv qollanma) . "Jahon tarixi (Qadimgi Sharq, Qadimgi Yunoniston va Rim tarixi) "Navro'z nashriyoti", Toshkent-2018
10. E. S. Edwards The Cambridge ancient history Part I,II,III Cambridge. 2008.
11. Ф.Н. Мийманбаева. История древнего Востока., Учебно-методическое пособие для студентов, Алматы 2020
12. А.О.Захаров История древнего Востока. М: 2016
13. История древнего Мира. Под.ред. В.Н.Дякова, Н.М.Никольского М:

1952

14. Историография истории древнего Востока. Иран, Средняя Азия, Индия, Китай. Учебное пособие. Под ред. В.И. Кузищина. Сан-Пет 2002
15. А.А. Азимов История Греции. М: 2007
16. В.И. Кузищина История древнего Рима. М: 2000
17. Н. Хаммонд История древней Греции М: 2004
18. Ю.С. Крушкел Кадимги дунё таарихи. Т: 1975
19. В.И. Кузищина История древней Греции М: 2007
20. А.С. Шофман История античной Македонии. М: 2000
21. С.И. Кобалев История Рима Сан-Пет. 2002

2. Jahon tarixi: O'rta asrlar tarixi

1. История средних веков. Под ред. С.П. Карпова. часть I- II М. МГУ. 2001.
2. История средних веков (Под ред. З.В. Удальцовой и С.П. Карпова 1-2 ч.). М., Высшая школа. 1991.
3. О. П. Жалменова. История стран Азии и Африки в средние века Учебное пособие. Тамбов 2005. Ст. 170.
4. М.М. Xoshimova. Jahon tarixi: "O'rta asrlar tarixi" Samarqand, 2023.
5. S.Umarov. Jahon tarixi: "Sharq mamlakatlari o'rta asrlarda". Samarqand - 2023.
6. Салимов Т. Жаҳон тарихи. Т. "Ўзбекистон". 2014.

3. Jahon tarixi: Yangi tarix kursi bo'yicha:

1. Эргашев Шухрат. Жаҳон тарихи янги давр XVI-XVIII асрлар. Тошкент «Ўзбекистон». 2014.
2. Эргашев Шухрат. Жаҳон тарихи янги давр XVI-XVIII асрлар 1800-1918. Тошкент «Ўзбекистон». 2015.
3. Новая история стран Азии и Африки. Под. Ред. А.М. Родригеса. В. 3 т. М., 2010.
4. Новая история стран Европы и Америки. Под ред. А.М. Родригеса и М.В. Пономарева. В. 3 т. М., 2006, 2008, 2010.

4. Jahon tarixi: Eng yangi tarix bo'yicha:

1. Эргашев. Ш. Жаҳон тарихи. энг янги давр (1918-1945 йиллар). Т., "Ўзбекистон". 2018.
2. Эргашев. Ш. Жаҳон тарихи. энг янги давр (1945-2017 йиллар). Т., "Ўзбекистон". 2019.
3. Кичкилов. Х., М. Файзуллаева. Энг янги тарих. Тошкент. 2011.
4. Sh.Hamroqulova. Eng yangi zamon davrida Osiyo mamlakatlari. Samarqand. 2021.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Jahon tarixi: Qadimgi dunyo tarixi

1. Авдиев В. И Военная история Древнего Египта. Т. I-II, М. 1953-1959

2. Авдиев В.И Кадимги шарк тарихи Т., 1964
3. Древние цивилизации / С. С. Аверинцев, В. П. Алексеев,
4. Д73 В. Г. Ардзинба и др.: Под общ. ред. Г. М. Бонгард-Левина.— М.: Мысль, 1989.— 479 с.: ил.
5. Афанасьева В. К и др Искусство Древнего Востока М. 1971.
6. Заблоцка Ю, История Ближнего Востока в древности М. 1989
7. Источниковедение Истории Древнего Востока М. 1984
8. Кинг Х. А. Египет до Фараонов М. 1961.
9. Прусаков В.И. Раннее государство Древнего Египта. М., 2004.
10. Брентес Б. от Шанидара до Аккада. М. 1976
11. Бонгард-Левин Г. М., Бухарин М. Д., Вигасин А. А. Индия и античный мир. М.: Издательская фирма "Восточная литература" РАН, 2002. — 359 с.
12. Волков А.В., Непомнящий Н.Н. Хетты. Неизвестная империя Малой Азии. М.: ООО «Издательский дом «Вече», 2004. - 285 с.
13. Гельцер М. Л. Финикия на рубеже VII-VI вв. до н. э. // Краткие сообщения Института народов Азии. 1962. Вып. 46.
14. Жерне Ж. Древний Китай / Ж. Жерне; Пер. с фр. Н.Н. Зубкова. — М.: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2004. - 157,
15. Мидия, Персия. Иран. Древние царства Востока. - М.: Изд-во Царева В. П., 2003. - 568 с.
16. Дьяконов И. М. Социально-экономический строй древнего Шумера. М. 1958
17. Х. А. Салохудинов. Фиръавнлар мамлакати (кадимги миср маданияти тарихидан) Тошкент - «Мехнат» - 1992
18. Қ. Ражабов, Б.Қандов, И. Шоймардонов, О. Норматов Жаҳон тарихининг муҳим саналари (энг қадимги даврлардан бугунги кунгача) тошкент - O'zbekiston» — 2011

2. Jahon tarixi: O'rta asrlar tarixi

1. Jahon tarixi (o'rta asrlar davri). Ma'rufzlar to'plami. Tuzuvchilar: S.Usarov., S.Umarov. Samarqand 2017.
2. Barbara A. Hanawalt. The Middle Ages. Oxford University Press. 1998. p.161.
3. Kevin Reilly. Worlds of History, Volume One: To 1550: A Comparative Reader. Bedford/St. Martin's., 2010-06-03, Pages: 576, ISBN-10: 0312549873 ISBN-13: 9780312549879
4. O'rta asrlar tarixi: terminlar va atamalar lug'ati. S.R.Usarov, H.U.Gadayev, Samarqand, 2016.
5. Xan V. Koreya tarixi. T.; 2016.

6. Xashimova M.M. O'rtta asrlarda Fransiya. O'quv qo'llanma. Toshkent, "Yangi nashr", 2014.
7. Люблинская А.Д. Источниковедение истории средних веков. Л., Госиздат. 1955.
8. Вилар П. История Испании. М., 2006.
9. Вохидов Ш., Кодиров А. Шаркнинг машхур сулолалари. Т., 2013.
10. Буданова В.П. Варварский мир эпохи велекого перечисления народов. М., 2000.
11. Горелов А.А. История мировой культуры. М.; 2007
12. Городская жизнь в Средневековой Европе. М., 1987.
13. Донини Л.У. У истоков христианство М.; 1979
14. Древние славяне и их соседи. М.; 1970.
15. Заборов М.А. Папство и крестовые походы. М., 1960.
16. История Индии в средние века. М., 1968
17. История Китая с древнейших времен до наших дней. М., 1974.
18. История Китая. М., 1967.
19. История Кореи. Т. 1. М., 1974
20. История Молдавии. Т.1. Кишинев, 1951.
21. История Монгольской Народной Республики. М., 1983.
22. История Норвегии. Ред.колл. А.С.Кан. М., 1980.
23. История Польши. Т.1. – М.; 1954 г.
24. История Румынии. М.1950.
25. История Руси. М. 1989.
26. История Франции. Т.1. М., 1972.
27. История Чехословакии, Т.1, М., 1988. (1956)
28. История южных и западных славян. Т.1. М., 2001.
29. Кан А.С. История скандинавских стран (Дания, Норвегия, Швеция). М.; 1980.
30. Культура Возрождения и общество. М., 1986.
31. Лазинский С.Г. История папства. М.; 1986.
32. Монусова Е. История Крестовых походов. М.: АСТ; СПб.: Астрель-СПб, 2010.— 505
33. Норвич Д. История Византии / Джон Норвич; пер. С англ. Н.М. Забилюцкого. - М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2010. – 542
34. Олмстед А. Форс империяси тарихи. Т.; 2016.
35. Острогорский, Г.А. История Византийского государства / Пер. с нем.: М.В. Грацианский; ред.: П.В. Кузенков. — М.: Сибирская Благозвонница, 2011. — 89
36. Панчатантра ёхуд беш мукаддас китоб. Т.; 2013.
37. Пиримкулов Ш. Ўрта асрларда Англия. Т.; 2005.

3. Jahon tarixi: Yangi tarix" bo'yicha:

1. Акимов Ю.Г. От межколониальных конфликтов к битве империй: англо-французское соперничество в Северной Америке в 1613-1713

- годах. СПб. 2002.
2. Васильев Л.С. История Востока. В 2 т. М., 1998. Т.1-2.
3. Васильев Л.С. История религии Востока. М., 1999.
4. Виноградов К.Б. Мировая политика 60-80 годов XIX века: События люди. Л., 1991.
5. Гекерторн Ч.У. Тайные общества всех веков и всех стран. Ташкент. 1994.
6. Грачев В. П. Балканские владения Османской империи на рубеже XVII-XIX вв. М., 1990.
7. Григорьева И.В. Новая история стран Европы и Америки. Начало 1870-х годов - 1918 г. М. 2001.
8. Иванян Э.А. От Джорджа Вашингтона до Джорджа Буша. М., 1991.
9. Илларионова Е.В. и др. История отечества. М., 1997.
10. Ключевский В.О. Исторические портреты. М., 1991.
11. Лагаева М.Ю. Россия: международное положение и военный потенциал в середине XIX – начале XX века. Очерки. М., 2003.
12. Орлов А.С. и др. История России (С древнейших времен до наших дней) М., 2000.
13. Петросян Ю. А. Османская империя: Могущество и гибель. М., 1990.
14. Плавинская Н.Ю. Современные исследования о французской революции конца XVIII в. М., 2003.
15. Серова О.В. Горчаков, Кавур и объединение Италии. М., 1997.
16. Смирнов А.Ю. Империя Наполеона III от истоков к современному Бонапартизму. М., 2003.
17. Титов Ю.П. История государство и права России. М., 1998.
18. Хидояттов Г.А. История дипломатии. Ташкент, 2004.

4. Jahon tarixi: Eng yangi tarix bo'yicha:

1. М.Абдураззокова. XX аср иккинчи ярими Жаҳон тарихи. Маърузалар тўплами. "Ўзбекистон миллий энциклопедияси" Тошкент: 2000.
2. Ш.Зокиров. Э.Қосимов. Ф.Исматуллаев. Жаҳон тарихи Осиё мамлакатлари тарихи (1945-2010). Тошкент: 2013.
3. Нуриднов З.Э. М.Лапасов, Х.Кичкилов Энг янги тарих. Насаф 2010.
4. Нуриднов З.Э Зокиров Ш.Ш, Исматуллаев Ф.О. Жаҳон тарихи Энг янги давр тарихи. "Иноватсион Зие" Тошкент 2019.
5. Зокиров Ш.Ш, Атаджанов Ш.Ш. Осиё ва Африка мамлакатларининг энг янги тарихи. Тошкент. 2012.
6. Экономика КНР в 80-году. М., Наука, 1991.
7. Трошин Ю.А. История стран Азии и Африки в новейшее время: Курс лекций. Мур-манск, 2001.
8. Паномарев В. М. История стран Европы и Америки в новейшее время. М.2010
9. Крустьянко М.И. Япония в системе Восток-Запад: политика, экономика. М., Наука, 1991.

Axborot manbalari (saytlar):

1. Jahon tarixi: Qadimgi dunyo tarixi

1. <https://uz.warbletoncouncil.org/arqueologia>
2. <https://education.nationalgeographic.org/resource/archaeology/>
3. <https://www.saa.org/about-archaeology/what-is-archaeology>
4. <https://www.nps.gov/subjects/archeology/index.htm>
5. <https://www.amnh.org/explore/ology/archaeology/what-is-archaeology>
6. <http://www.ziynet.uz/>

2. Jahon tarixi: O'rta asrlar tarixi bo'yicha

1. <http://classocs.mit.edu>
2. <http://eyglish-www.hss.cmu.edu/history/>
3. <http://history.hanover.edu/texts.htm>
4. <http://www.ancienthistory.spb.ru/>
5. <http://www.eu.spb.ru/history/index.htm>
6. <http://www.ucr.edu/h-gig/horuslinks.html>
7. <http://www.ziynet.uz>
8. <http://www.history.kemsu.ru>
9. <http://www.kulichki.com>
10. <http://www.thietmar.narod.ru> (Ўрта асрларнинг ҳарбий сиёсий тарихи)
11. <http://www.vostlit.info> (Ўрта асрлар тарихи манбаларининг электрон вариантлари)
12. <http://www.world.history.ru>
13. www.history.ru

3. Jahon tarixi: Yangi tarix bo'yicha:

14. <http://www.ziynet.uz>
15. <http://www.Libroriy.Byu>
16. <http://www.history.hanover.edu>
17. <http://www.lib.byu>

4. Jahon tarixi: Eng yangi tarix bo'yicha:

1. <http://English-www.hss.cmu.edu/history/>
2. <http://www.ukans.edu/history/VL/>
3. www.history.ru
4. <http://www.eu.spb.ru/history/index.htm>
5. <http://library.byu.edu-rdh/euridocs>
6. <http://history.hanover.edu/texts.htm>
7. <http://English-www.hss.cmu.edu/history/>
8. <http://www.ukans.edu/history/VL/>
9. www.history.ru

7. Fan dasturi Sharof Rashidov Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashning 2024-yil _____dagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

8.	Fan/ modul uchun ma'sullar: Sh.Sh.Xamroqulova- SamDU Jahon tarixi kafedrası dotsenti (PhD) M.M. Hoshimova- SamDU Jahon tarixi kafedrası dotsenti, t.f.n. R.U. Karimov- SamDU, "Arxeologiya" kafedrası assistenti L.Sh.Elimov - SamDU Jahon tarixi kafedrası o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: Mattiyeu U.B. – Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Samarqand filiali tarix fani o'qituvchisi, tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori, (PhD) dotsent v.b. (turdosh OTM) Rashidova F.Sh. – SamDU, «Jahon tarixi» kafedrası dotsenti, PhD.

Universitet rektorining 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga mas'ul ishchi guruhi:

Kafedra mas'uli:

Rais:

dots. S.R.Usarov
prof. N.O'.Xolmatov

Kafedra mudiri:

Kafedra mudiri:

Fakultet dekani:

O'quv ishlari prorektori:

dots. Sh.Sh.Xamraqulova

dots. O.T.Ergashev

prof. D.M.Djuraqulova

prof. A.S.Solev

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Tarix fakulteti
"60220300 -Tarix" ta'lim yo'nalishi uchun 2025-2026, 2026-2027-o'quv yilida
o'tiladigan "Jahon tarixi" fanining o'quv dasturiga

TAQRIZ

Ta'lim yo'nalishi ixtisoslik fanlari turkumiga kiruvchi "Jahon tarixi" fani bo'yicha ishlab chiqilgan o'quv dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2023-yil 9-iyundagi 259-son buyrug'ining 2-ilovasi bilan tasdiqlangan "Ta'lim sohalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi soha kengashlari to'g'risidagi namunaviy Nizomi"ning ilovasida ko'zda tutilgan o'quv dasturlari (sillabuslar) namunasi asosida tayyorlangan.

Fan uchun tanlab olingan ma'ruza, seminar va mustaqil ta'lim mavzulari fan mazmunini va xronologiyasini to'la o'z ichiga oladi va ularni shakllantirishda tarixiy-xronologik asosda yondashilgan. Ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari doirasida e'tibor berilishi kerak bo'lgan masalalar qisqacha tavsif etilgan. Ma'ruza mavzularining seminar mashg'ulotida ham keltirilganligi mavzularning qiyinligi va katta hajmliligi bilan izonhlanishi mumkin. Zeroki, ma'ruzada olingan bilim va ko'nikmalar seminar mashg'ulotida mustahkamlanishi dasturda qayd etilgan.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etilgan mavzular ma'ruza va seminar mashg'ulotlarini to'la qamrab olmaydi, shuningdek uning soni 284 soatga mos tarzda berilgan.

Fan uchun tavsiya qilingan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxatida keyingi yillarda nashr qilingan yangi avlod o'quv adabiyotlari bilan birga, fanga tegishli bo'lgan xorij o'quv adabiyotlari ro'yxati ham keltirilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Tarix fakulteti "60220300 -Tarix" ta'lim yo'nalishi uchun 2025-2026, 2026-2027-o'quv yilida o'tiladigan "Jahon tarixi" fanining o'quv dasturi belgilangan talablar asosida ishlab chiqilgan va uni ta'lim jarayoniga qo'llash mumkin.

Taqrizchi

tasdiqlayman
Sharof Rashidov nomidagi

F.Sh. Rashidova
Jahon tarixi kafedrası
dotsenti, PhD.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Tarix fakulteti "60220300
-Tarix" ta'lim yo'nalishi uchun 2025-2026, 2026-2027-o'quv yilida o'tiladigan
"Jahon tarixi" fanining o'quv dasturiga

TAQRIZ

Ta'lim yo'nalishi ixtisoslik fanlari turkumiga kiruvchi "Jahon tarixi" fani bo'yicha ishlab chiqilgan o'quv dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2023-yil 9-iyundagi 259-son buyrug'ining 2-ilovasi bilan tasdiqlangan "Ta'lim sohalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi soha kengashlari to'g'risidagi namunaviy Nizomi"ning ilovasida ko'zda tutilgan o'quv dasturlari (sillabuslar) namunasi asosida tayyorlangan.

Fan uchun tanlab olingan ma'ruza, seminar va mustaqil ta'lim mavzulari fan mazmunini va xronologiyasini to'la o'z ichiga oladi va ularni shakllantirishda tarixiy-xronologik asosda yondashilgan. Ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari doirasida e'tibor berilishi kerak bo'lgan masalalar qisqacha tavsif etilgan. Ma'ruza mavzularining seminar mashg'ulotida ham keltirilganligi mavzularning qiyinligi va katta hajmliligi bilan izonhlanishi mumkin. Zeroki, ma'ruzada olingan bilim va ko'nikmalar seminar mashg'ulotida mustahkamlanishi dasturda qayd etilgan.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etilgan mavzular ma'ruza va seminar mashg'ulotlarini to'la qamrab olmaydi, shuningdek uning soni 284 soatga mos tarzda berilgan.

Fan uchun tavsiya qilingan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxatida keyingi yillarda nashr qilingan yangi avlod o'quv adabiyotlari bilan birga, fanga tegishli bo'lgan xorij o'quv adabiyotlari ro'yxati ham keltirilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Tarix fakulteti "60220300 -Tarix" ta'lim yo'nalishi uchun 2025-2026, 2026-2027-o'quv yilida o'tiladigan "Jahon tarixi" fanining o'quv dasturi belgilangan talablar asosida ishlab chiqilgan va uni ta'lim jarayoniga qo'llash mumkin.

Taqrizchi

U.B. Mattiyev

PhD, dotsent, Toshkent Kimyo xalqaro
universiteti Samarqand filiali